

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΛΙΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ – ΣΩΦΡΟΝΑΣ
ΦΩΤΗΣ ΜΙΧΑΛΑΤΟΣ**

**ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΕΛΙΔΗΣ
Αρχιτέκτων Μηχανικός ΕΜΠ**

Ευχαριστίες:

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε για το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά και συγκεκριμένα για το τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον εποπτεύοντα καθηγητή Δρ. Γεώργιο Βαρελίδη, ο οποίος υποστήριξε την προσπάθεια μας καθ' όλη τη διάρκεια της.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε, ξεχωριστά, τον κύριο Μανόλη Ι. Δαπόντε για τις πληροφορίες, τις εμπειρίες και το υλικό που μας έδωσε. Τον κύριο Κοσμά Μεγαλοκονόμο για την βοήθεια του και την χάρη που μας έκανε να μας υποδεχτεί και να μας ξεναγήσει ο ίδιος στα εργοστάσια της οικογενείας του. Τον κύριο Νικόλαο Λουράντο για το φωτογραφικό υλικό που μας παραχώρησε. Τον κύριο Γιώργο Μανέα για την βοήθεια του και για την ξενάγηση σε εργοστάσια τα οποία δεν γνωρίζαμε. Και τέλος όλους εκείνους που στάθηκαν και μας εμπιστεύτηκαν πληροφορίες και εμπειρίες.

Περίληψη:

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται τα διάφορα είδη βιομηχανιών κτιρίων στα Κύθηρα, ο τρόπος κατασκευής τους και ο τρόπος λειτουργίας τους.

Η εργασία αποτελείται από έξι κεφάλαια:

Το πρώτο κεφάλαιο ασχολείται με την ιστορία της βιομηχανίας στο πέρασμα των ετών και συγκεκριμένα στην ανάπτυξη που είχε στην Ελλάδα.

Το δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα Κύθηρα, στην ιστορία τους, την γεωλογία τους και την οικονομία του νησιού.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα ελαιοτριβεία που βρέθηκαν, τα οποία αποτελούσαν την βαριά βιομηχανία του νησιού, στο τρόπο κατασκευής τους, στο τρόπο λειτουργίας τους και στο τρόπο επεξεργασίας της ελιάς.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το μοναδικό σαπυνοποιείο του νησιού.

Το πέμπτο κεφάλαιο ασχολείται με τα κεραμοποιεία του νησιού. Παρουσιάζονται τα κεραμοποιεία που βρέθηκαν και γίνεται αναφορά στο τρόπο λειτουργίας τους, καθώς και στο τρόπο επιλογής της τοποθεσίας τους.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στα ασβεστοποιεία του νησιού, στο τρόπο λειτουργίας τους και στο τρόπο επιλογής της τοποθεσίας τους.

Abstract:

This paperwork presents the different types of building industries in the island of Kythira, the way of construction and mode of operation.

The work consists of six chapters:

The first chapter deals with the history of industry in the years pass and more specifically the development it had in Greece.

The second chapter refers to Kythera, in their history, the geology and the island's economy.

The third chapter refers to the oil factory that were found, which were the heavy industry of the island, their construction, their mode of operation and how to process the olives.

The fourth chapter presents the unique soap factory in the island.

The fifth chapter deals with the pottery factories of the island. Presented the potteries factories found and reference is made to how they work, and how to choose their location.

The sixth and final chapter, reference is made to lime factories of the island, how they work and how to choose their location.

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ - ΣΟΦΡΩΝΑΣ ΛΙΝΟΣ του
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ φοιτητής του Τμήματος ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

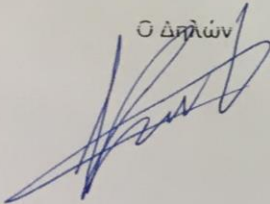
του Α.Ε.Ι Πειραιά Τ.Τ, πριν αναλάβω την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω:

«Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του συγγραφέα, όσο και του Ιδρύματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο περιεχόμενο.

Απαγορεύεται αυστηρά οποιοδήποτε κομμάτι κειμένου της να εμφανίζεται αυτούσιο ή μεταφρασμένο από κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Κάθε τέτοια πράξη αποτελεί προϊόν λογοκλοπής και εγείρει θέμα Ηθικής Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου συγγραφέα. Αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο συγγραφέας της Π.Ε, ο οποίος φέρει και την ευθύνη των συνεπειών, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Πέραν των όποιων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ίδρυμα του έχει απονείμει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος με νέα απόφασή της, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, του αναθέτει εκ νέου την εκπόνηση Π.Ε με άλλο θέμα και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε πρέπει να ολοκληρώσει εντός τουλάχιστον ενός ημερολογιακού 6μήνου από την ημερομηνία ανάθεσής της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18. παρ.5 του ισχύοντος Εσωτερικού Κανονισμού».

Ο Δηλών

Ημερομηνία

20/9/2016

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Μαρίνα Δίπλα, του Παύλου
Διοικήτριας του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών

του Α.Ε.Ι Πειραιά Τ.Τ, πριν αναλάβω την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω:

«Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του συγγραφέα, όσο και του Ιδρύματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο περιεχόμενο.

Απαγορεύεται αυστηρά οποιοδήποτε κομμάτι κειμένου της να εμφανίζεται αυτούσιο ή μεταφρασμένο από κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Κάθε τέτοια πράξη αποτελεί προϊόν λογοκλοπής και εγείρει θέμα Ηθικής Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου συγγραφέα. Αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο συγγραφέας της Π.Ε, ο οποίος φέρει και την ευθύνη των συνεπειών, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Πέραν των όποιων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ίδρυμα του έχει απονείμει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος με νέα απόφασή της, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, του αναθέτει εκ νέου την εκπόνηση Π.Ε με άλλο θέμα και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε πρέπει να ολοκληρώσει εντός τουλάχιστον ενός ημερολογιακού 6μήνου από την ημερομηνία ανάθεσής της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18. παρ.5 του ισχύοντος Εσωτερικού Κανονισμού».

Ο Δηλών

Ημερομηνία

20/9/2016

Περιεχόμενα

1	Κεφάλαιο. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	9
1.1	Η βιομηχανία στο πέρασμα των ετών.....	9
1.2	Η Ελληνική Βιομηχανία	9
2	Κεφάλαιο. ΚΥΘΗΡΑ	11
2.1	Γενικά.....	11
2.2	Ιστορία	11
2.3	Γεωλογία.....	12
2.4	Οικονομία.....	12
3	Κεφάλαιο. ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ	10
3.1	Τρόπος λειτουργίας ελαιοτριβείου και επεξεργασίας ελιάς.....	11
3.2	Τυπολογία ελαιοτριβείων.....	15
3.3	Ελαιοτριβεία Κυθήρων	16
3.3.1	Συνεταιρικό Ελαιοτριβείο στην Αγία Πελαγία.....	16
3.3.2	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Λεουσάκη	21
3.3.3	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Φριλίγκου ή Φύρρου.....	22
3.3.4	Ελαιοτριβείο της Πίτσας στο Κάτω Προγκί	23
3.3.5	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορωνιού στον Καραβά.....	24
3.3.6	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Καστρίσιου ή Φάβα στα Μητάτα	26
3.3.7	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Λίμπινα στα Φριλιγκιάνικα	28
3.3.8	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Λουράντου στα Τσικαλαριά.....	30
3.3.9	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορώνη στα Βιαράδικα.....	32
3.3.10	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα.....	34
3.3.11	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Φωτεινού στον Μυλοπόταμο.....	46
3.3.12	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Δαπόντε στη Χώρα	50
3.3.13	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία	51
3.3.14	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά	56
3.3.15	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Χάρου στο Λιβάδι.....	67
3.3.16	Ελαιοτριβείο της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα.....	68
3.3.17	Ελαιοτριβεία της οικογένειας Μεγαλοκονόμου	84
4	Κεφάλαιο. ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ.....	130
4.1	Σαπωνοποιείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου	130
5	Κεφάλαιο. ΚΕΡΑΜΟΠΟΙΕΙΑ.....	136
5.1	Τρόπος λειτουργίας – επεξεργασίας.....	136
5.2	Κεραμοποιείο της οικογένειας Ζουρίδη στην Αγία Πελαγία	137

5.3	Κεραμοποιείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην Αγία Πελαγία	138
5.4	Κεραμοποιεία της οικογένειας Ζαντιώτη στην Αγία Πελαγία	140
5.5	Τούβλα Κυθήρων	143
6	Κεφάλαιο. ΑΣΒΕΣΤΟΠΟΙΕΙΑ.....	136
6.1	Τρόπος λειτουργίας – επεξεργασίας.....	136
6.2	Ασβεστοποιείο στην περιοχή της Αγίας Πατρικίας	136
6.3	Ασβεστοποιείο στην περιοχή του Μυλοπόταμου	138
7	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	136

1 Κεφάλαιο. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Η βιομηχανία στο πέρασμα των ετών

Η βιομηχανία, είναι το αποτέλεσμα μιας βραδείας εξέλιξης που αρχίζει από τους αρχαιότερους χρόνους. Οι πρόδρομοι της βιομηχανίας, η οικοτεχνία, βασιζόταν στην οικογενειακή εργασία και είχε σκοπό να καλύψει τις ανάγκες της ίδιας της οικογένειας. Η βιοτεχνία, έχει τις ρίζες της στο μακρινό πολιτιστικό παρελθόν του ανθρώπου, όταν αυτός άρχισε να επεξεργάζεται το ξύλο και την πέτρα, για να φτιάξει τα πρώτα του εργαλεία. Ακολούθησε η επεξεργασία του δέρματος και των μετάλλων.

Η βιομηχανία με την έννοια της παρασκευής-κατασκευής έγινε ο κύριος τομέας παραγωγής και εργασίας στις Ευρωπαϊκές και Βορειοαμερικανικές χώρες κατά τη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης, με την ανατροπή των προηγούμενων εμπορικών και φεουδαρχικών οικονομιών, μέσω της ταχείας και επιτυχούς τεχνολογικής ανάπτυξης, όπως επήλθε για παράδειγμα με την εισαγωγή του χάλυβα και του γαιάνθρακα στην παραγωγή. Με την έλευση της τεχνολογίας, άρχισε να αναπτύσσεται σε νέους τύπους και τομείς μέχρι και σήμερα. Από την Βιομηχανική επανάσταση και έπειτα το ένα τρίτο περίπου της παγκόσμιας οικονομικής παραγωγής προέρχεται από τη βιομηχανική παραγωγή, ποσοστό μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό της αγροτικής παραγωγής.

Η βιοτεχνία γνώρισε μεγάλη ακμή στη Ρωμαϊκή και Βυζαντινή αυτοκρατορία. Τη μεγαλύτερη όμως ανάπτυξη της η βιοτεχνία τη γνώρισε στη διάρκεια του 15^{ου} αιώνα και κυρίως με την εξέλιξη της υφαντουργίας.

Η ανακάλυψη της χρήσης του ατμού, το 1700, προκάλεσε την ανάπτυξη της βιοτεχνίας και την ίδρυση βιομηχανικών κέντρων, γιατί υπήρξε κίνηση μεγαλύτερων μηχανών.

1.2 Η Ελληνική Βιομηχανία

Η Ελληνική Βιομηχανία αποτελεί εξελικτική μορφή της βιοτεχνικής εμπειρίας, που είχε αναπτυχθεί σε ορισμένα κέντρα κατά την προεπαναστατική εποχή και την αμέσως μετά την Επανάσταση του 1821. Υπήρξαν, τις περιόδους αυτές, πολλά κέντρα στα διάφορα σημεία της χώρας, που ανέπτυξαν τη βιοτεχνία. Η Ελλάδα παράμεινε εκτός της εκβιομηχάνισης που γινόταν στην Ευρώπη κατά το 19ο αιώνα και παρέμεινε στο στάδιο της οικιακής οικονομίας μέχρι την απελευθέρωση της, γιατί ήταν υπόδουλη και αποκομμένη.

Η πρώτη βιομηχανική ανάπτυξη στην Ελλάδα άρχισε να εμφανίζεται στις αρχές του 20ου αιώνα, με την εξέλιξη διάφορων βιοτεχνιών σε βιομηχανίες επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων και κυρίως σιταριού, βαμβακιού, καπνού, σταφίδας, κρασιού και δέρματος. Οι Βαλκανικοί πόλεμοι, η επέκταση των ορίων του κράτους, η αύξηση της καταναλωτικής επιφάνειας και η δημιουργική περίοδος της κυβέρνησης του Ελευθέριου Βενιζέλου, συντείνουν από το 1915 στην εντονότερη ανάπτυξη της βιομηχανίας, η οποία όχι μόνο δεν ανακόπτεται από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο αλλά αντίθετα επιτείνεται, γιατί προκάλεσε έλλειψη αγαθών και αύξηση των αναγκών. Οι πρώτες βιομηχανικές επιχειρήσεις εμφανίστηκαν μετά το 1920, όταν εφαρμόστηκε δασμολογική πολιτική που ευνόησε τη δημιουργία τους. Οι βιομηχανίες αυτές παρήγαγαν βαμβάκι, λιπάσματα, τσιμέντο κλπ.

Η πραγματική όμως βιομηχανική ανάπτυξη άρχισε μετά το 1922, οπότε, με τη Μικρασιατική καταστροφή, η Ελλάδα δέχτηκε πάνω από 1,5 εκατομμύριο πρόσφυγες. Η ελληνική βιομηχανία,

παρόλη την από εκεί και πέρα ανάπτυξη της, εξακολουθεί και ως το 1929 να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Η παραγωγή ήταν κατάλληλη μόνο για την εσωτερική κατανάλωση, εξάλλου το 45% των εργοστασίων και το 60% της βιομηχανικής παραγωγής ήταν συγκεντρωμένα στην περιοχή της πρωτεύουσας, γιατί μόνο εκεί μπορούσαν οι επιχειρηματίες να βρουν τις διευκολύνσεις που ήταν απαραίτητες για τη λειτουργία των μονάδων τους, όπως το αγοραστικό κοινό και τα άφθονα εργατικά χέρια. Η βιομηχανία ήταν συγκεντρωμένη στην Αθήνα και στον Πειραιά και σε ελάχιστες πόλεις.

Από το 1933 η ελληνική βιομηχανία αναπτύχθηκε περισσότερο, μετά τον περιορισμό των εξαγωγών που εφάρμοσαν πολλές χώρες της Ευρώπης. Όταν μιλούμε για ελληνική βιομηχανία στην περίοδο αυτή εννοούμε μικρές βιομηχανικές μονάδες που παρήγαγαν προϊόντα που προορίζονταν για την εγχώρια κατανάλωση. Την περίοδο του πολέμου και της κατοχής οι βιομηχανίες έπαθαν σοβαρές ζημιές από τους βομβαρδισμούς, τις λεηλασίες και τη γενική παράλυση της οικονομίας. Η ανασυγκρότηση της οικονομίας άρχισε το 1950 με την οικονομική βοήθεια των Η.Π.Α που είχε τη μορφή δωρεών ή δανείων. Το χαρακτηριστικό της μετά το 1950 περιόδου είναι ότι δεν αναπτύχθηκαν μόνο οι βιομηχανικοί κλάδοι που προϋπήρχαν αλλά κυρίως δημιουργήθηκαν νέες βιομηχανίες σε κλάδους που δεν υπήρχαν στο παρελθόν. Κατόπιν το ελληνικό κράτος με την πολιτική των δημόσιων επενδύσεων και τη θέσπιση διάφορων κινήτρων συνέβαλε ουσιαστικά στην ανασυγκρότηση της βιομηχανίας στην Ελλάδα.

2 Κεφάλαιο. ΚΥΘΗΡΑ

2.1 Γενικά

Τα Κύθηρα, γνωστά και με την παλαιότερη ενετική ονομασία Τσιρίγο (Cerigo), είναι νησί το οποίο βρίσκεται στην Νότια Ελλάδα, στα νότια της Πελοποννήσου και νοτιότερα της Ελαφονήσου και του κάβο Μάλια, στο σημείο που το Ιόνιο, το Αιγαίο και το Κρητικό Πέλαγος συναντώνται. Ανήκει στα Επτάνησα, διοικητικά όμως στην περιφέρεια Αττικής, στον νομό Πειραιά, με πρωτεύουσα τα Κύθηρα (Χώρα). Είναι νησί επίμηκες, με μήκος 29 χιλιόμετρα και πλάτος 18 χιλιόμετρα και έχει έκταση 279,5 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Το μήκος των ακτογραμμών του είναι περίπου 90 χιλιόμετρα.

Τα Κύθηρα είναι ορεινά, με δύο κύριες οροσειρές, μια από τα ανατολικά και μια από τα δυτικά, ανάμεσα στις οποίες υπάρχει ομαλό οροπέδιο. Οι δύο οροσειρές συναντιούνται και δημιουργούν μεγάλα φαράγγια. Η υψηλότερη κορυφή είναι ο Μερμηγκάρης, με υψόμετρο 520 μέτρα. Ποταμοί υπάρχουν κοντά στον Μυλοπόταμο, στον Καραβά και στα Μητάτα. Το νερό, των ποταμών, χρησιμοποιείται για να κινεί νερόμυλους.

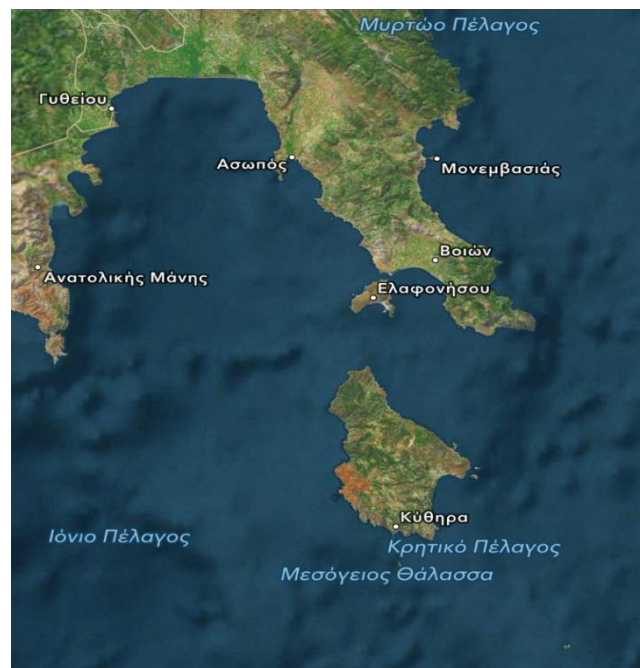
Τα Κύθηρα έχουν πληθυσμό 3.354 κατοίκους κατά την απογραφή του 2001, οι οποίοι βρίσκονται στα σχεδόν 60 μικρά χωριά, που είναι διάσπαρτα σε όλη την έκταση του νησιού.

2.2 Ιστορία

Το νησί κατοικείται τουλάχιστον από το τέλος της 6^{ης} χιλιετίας π.Χ.. Οι οικισμοί αρχίζουν να αυξάνονται κατά την 3^η χιλιετία π.Χ., όταν άρχισε η επιρροή των Μινωιτών στα Κύθηρα, ενώ τα στοιχεία δείχνουν ότι κατοικούνταν συνεχώς μέχρι το τέλος της μυκηναϊκής περιόδου στο τέλος της 2^{ης} χιλιετίας π.Χ.. Τον 15^ο αιώνα στα Κύθηρα αποικία έχουν και οι Φοίνικες, άγνωστο από πότε, οι οποίοι παρήγαγαν στο νησί πορφύρα. Γι' αυτό το λόγο στην αρχαιότητα τα Κύθηρα αποκαλούνταν και Πορφυρούσα.

Λόγω της γεωστρατηγικής τους θέσης, έλεγχαν τα ναυτικά περάσματα από δύση σε ανατολή και βορρά προς νότο. Γι' αυτό τον λόγο καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας αποτέλεσαν πόλο έλξης για τους κατακτητές. Επίσης τα Κύθηρα μπορούσαν να δράσουν ως ορμητήριο εναντίον της Σπάρτης και γι' αυτό το λόγο οι Σπαρτιάτες το φρόντιζαν.

Από το 395 μ.Χ. ανήκουν στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, αλλά δέχονται συνεχώς επιδρομές και ήταν ορμητήριο πειρατών. Μετά την τέταρτη σταυροφορία και την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης, οι Ενετοί καταλαμβάνουν πολλά νησιά του Αιγαίου, συμπεριλαμβανομένων των Κυθήρων. Το 1269 οι Βυζαντινοί ανακτούν τα Κύθηρα, τα οποία όμως περνούν πάλι στην κατοχή των Βενιέρων το 1310. Το 1530 οι Ενετοί παίρνουν όλες τις εξουσίες από τους Βενιέρους και οργανώνουν το νησί σε φέουδα, όπως και τα υπόλοιπα Επτάνησα. Μετά την κατάλυση της

Δημοκρατίας της Βενετίας το 1797, το νησί καταλαμβάνουν οι Γάλλοι. Η γαλλική φρουρά παρέδωσε το νησί στους Ρώσους ύστερα από πολιορκία. Το 1800 τα Κύθηρα γίνονται με τη Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης τμήμα της ημιαυτόνομου Επτανήσου Πολιτείας. Το 1809 το νησί κατέλαβαν οι Άγγλοι οι οποίοι πραγματοποίησαν στο νησί δεκάδες έργα που αναγέννησαν το νησί, τα οποία κατασκευάστηκαν με την μέθοδο της επίταξης εργασίας, αλλά καταπίεσαν τους κατοίκους. Ανάμεσα στα έργα εκείνης της περιόδου είναι τα λοιμοκαθαρητήρια στο Καψάλι, οι δρόμοι που ένωναν τα χωριά, η εντυπωσιακή πέτρινη γέφυρα στο Κατούνι, καθώς και άλλες παρόμοιες γέφυρες στον Ποταμό, στο Καψάλι και τη Μυρτιδιά, έργα ύδρευσης, τα Αγγλικά Σχολεία και οι φάροι στο Μουδάρι (ύψους 25 μέτρων) και στο Καψάλι. Επίσης, οι Άγγλοι παρείχαν κίνητρα για την παραγωγή ελαιόλαδου, σιτηρών και κρασιού. Τα Κύθηρα ενώθηκαν με την Ελλάδα στις 28 Μαΐου 1864.

Το κύριο χαρακτηριστικό στα Κύθηρα του 20^{ου} αιώνα ήταν η έντονη μετανάστευση, η οποία είχε αρχίσει από τον 18ο αιώνα. Οι Κυθηριοί μετανάστευσαν κυρίως στην Ελλάδα (Αττική, Θεσσαλονίκη, νησιά του Αιγαίου), αλλά και σε Αίγυπτο, Αυστραλία και Αμερική.

2.3 Γεωλογία

Τα Κύθηρα ανήκουν στο Αλπικό σύστημα και πιο συγκεκριμένα στο νότιο κλάδο του ορογενετικού συστήματος της Τηθύος. Ο νότιος κλάδος του ορογενετικού συστήματος της Τηθύος περιλαμβάνει τα Απέννινα, τις Νότιες Άλπεις, τις Δειναρίδες, τις Ταυρίδες, τις Ιρανίδες και στη συνέχεια τμήματα άλλων οροσειρών έως τα Ιμαλάια. Στο νησί των Κυθήρων υπάρχουν πολλές πηγές, από τις οποίες οι περισσότερες βρίσκονται στο κεντρικό και βόρειο τμήμα του νησιού. Μάλιστα αρκετές στο βόρειο τμήμα είναι σιδηρούχες. Αναλυτικότερα οι ενότητες οι οποίες εμφανίζονται στο νησί των Κυθήρων είναι: 1) Φυλλική σειρά Πελοποννήσου-Κρήτης, 2) Πελαγικοί ασβεστόλιθοι, 3) Δολομίτες, ασβεστόλιθοι κυρίως δολομιτικοί, 4) Ασβεστόλιθοι Ενότητας Τρίπολης, 5) Θαλάσσιες και υφάλμυρες αποθέσεις: κροκαλοπαγή, άμμοι, ψαμμίτες, μάρμες.

2.4 Οικονομία

Η οικονομία των Κυθήρων στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο σε προϊόντα τα οποία προέρχονται από το νησί. Λόγω της γεωλογίας του εδάφους, η βιομηχανία του νησιού αποτελούνταν από τα εξής: 1) ελαιοτριβεία, 2) ασβεστοποιεία, 3) κεραμοποιεία, 4) βυρσοδεψεία, 5) αλυκές, 6) λατομεία, 7) ορυχεία, 8) γεωργία.

Οι αλυκές λειτουργούν κυρίως επί των ανατολικών ακτών, από τις οποίες παράγονταν αυτόπηκτο θαλάσσιο μαγειρικό αλάτι, που επαρκούσε για τις ανάγκες του νησιού. Σύμφωνα με έκθεση της Λιμενικής Αρχής Γυθείου (Δεκέμβριος 1983), λειτουργούσαν 18 αλυκές από τις 25 που υπήρχαν προπολεμικά.

Λατομεία συναντώνται σε όλη την έκταση του νησιού. Στο βόρειο μέρος του νησιού, όπου το έδαφος είναι πλούσιο σε άργιλο, συγκεκριμένα στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας, συναντώνται κεραμοποιεία. Εξού και η περιοχή ονομάζεται από τους ντόπιους Κόκκινο Αλώνι.

Ασβεστοποιεία συναντώνται σε όλο το νησί καθώς το έδαφος είναι πλούσιο σε ασβεστόλιθο. Βυρσοδεφεία λειτουργούσαν μέχρι το 1950, στο Ποταμό και το Λιβάδι. Επίσης υπάρχουν επίγεια ορυχεία πωρόλιθου (ποριά) και χερόπλακας.

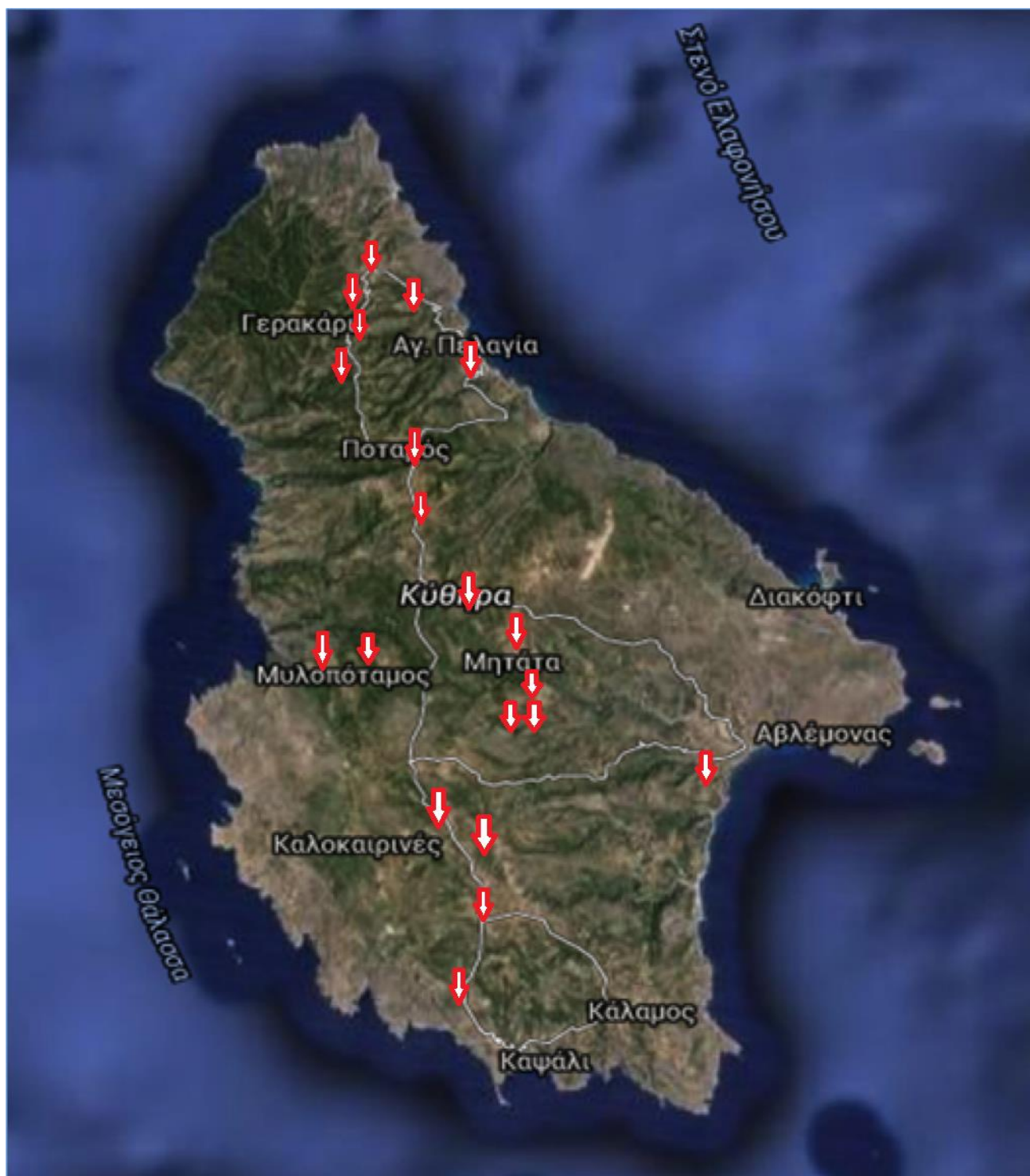
Ανεμόμυλοι και νερόμυλοι συναντώνται σε όλο το νησί, καθώς η ανισότητα του εδάφους προκαλεί ρεύματα αέρα (ισχυρότερο αυτό που διαπερνά το νησί κατακόρυφα από τον Κάβο Μάλια μέχρι το Καψάλι), καθώς και φαράγγια τα οποία δημιουργούν ποτάμια. Οι μύλοι βοηθούσαν στις γεωργικές εργασίες και στην άλεση των σιτηρών.

Τέλος, τα Κύθηρα φημίζονται για το λάδι τους, γι' αυτό σε όλη την έκταση του νησιού συναντώνται αρκετά ελαιοτριβεία, καθώς το έδαφος είναι πρόσφορο και οι κλιματικές συνθήκες βοηθούν στην καλλιέργεια της ελιάς. Η ελιά κατά την επεξεργασία της, χωριζόταν στο καρπό, από τον οποίο έπαιρναν το λάδι, τα ξύλα, τα οποία τα χρησιμοποιούσαν για καυστική ύλη για τις μηχανές και στα καμίνια για την παραγωγή τούβλων και ασβέστη, και τέλος τον πυρήνα, τον οποίο χρησιμοποιούσαν για ζωοτροφές, για καυστική ύλη και για την παραγωγή σαπουνιού.

Πλέον, οι κάτοικοι είναι κυρίως αγρότες επιχειρηματίες και υπάλληλοι, αλλά με την αύξηση του τουρισμού και την προσέλευση ημιμόνιμων οικιστών, το κέντρο βάρους έχει μετατοπισθεί προς τις τουριστικές επιχειρήσεις και την οικοδομή. Κύρια αγροτικά προϊόντα παραμένουν να είναι, το λάδι, η αλιεία και το μέλι.

3 Κεφάλαιο. ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ

Εικόνα 3.0 Στον παραπάνω χάρτη, εμφανίζεται με κόκκινο βελάκι, η τοποθεσία των ελαιοτριβείων με τα οποία θα ασχοληθούμε.

3.1 Τρόπος λειτουργίας ελαιοτριβείου και επεξεργασίας ελιάς

Η καλλιέργεια της ελιάς ξεκίνησε κατά την περίοδο της Αγγλοκρατίας στις αρχές του 19ου αιώνα, το 1809. Ο τρόπος παραγωγής, την περίοδο αυτή, γινόταν με τη χρήση μια μεγάλης πέτρινης πλάκας, στερεωμένης στο έδαφος, πάνω στην οποία έτριβαν και πολτοποιούσαν τις ελιές με την χρήση ενός πέτρινου κυλίνδρου ο οποίος είχε σκαλισμένες χειρολαβές (Εικόνα 3.1).

Εικόνα 3.1 Κύλινδρος με τον οποίο πολτοποιούσαν παλιά τις ελιές. Χαρακτηριστικές είναι οι δύο σκαλισμένες χειρολαβές που φαίνονται πάνω του

Αργότερα αντικαταστάθηκε με τη χρήση δύο λίθινων πλακών, πανωλίθι και κατωλίθι, στον οποίο πολτοποιούταν ο καρπός της ελιάς ενδιάμεσα. Στην Εικόνα 3.2 απεικονίζεται ένα χαρακτηριστικό κατωλίθι εκείνης της εποχής όπως σώζεται σήμερα.

Εικόνα 3.2 Κατωλίθι

Την ελαιοζύμη που παραγόταν στη συνέχεια την έβαζαν σε έναν τριχαρένιο ή σπάρτινο σάκο, τον οποίο πατούσαν πάνω σε ένα ξύλινο στίφτη, με τα πόδια, ρίχνοντας ταυτόχρονα ζεστό νερό. Από τον στίφτη το λάδι κατέβαινε σε μια ειδική λεκάνη με πύρο, από τον οποίο αφαιρούσαν το νερό. Η εγκατάσταση βρισκόταν στις αυλές των σπιτιών και η παραγωγή καταναλώνονταν από την ίδια την οικογένεια.

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, έκαναν την εμφάνιση τους τα λιοτρίβια. Το λιοτρίβι απαρτίζεται από δύο μέρη: το τριβείο και το πιεστήριο. Συμπληρωματικά τμήματα του είναι οι ρωγοί, δηλαδή χώροι στους οποίους αποθήκευαν οι παραγωγοί το προϊόν τους, το πηγάδι για το νερό το οποίο ήταν απαραίτητο για κάποιες φάσεις της επεξεργασίας, καθώς και τα σκεύη με τα οποία μετέφεραν τη ζύμη από το τριβείο στο πιεστήριο και στη συνέχεια από εκεί το λάδι στην οικία του παραγωγού.

Το τριβείο αποτελούνταν από δύο μεγάλες πέτρες, οι οποίες περιστρέφονταν κατά 360 μοίρες, εντός κλειστού σιδερένιου περιβλήματος που ονομάζεται κόθρος, γνωστός επίσης και ως ελαιόμυλος. Ο ελαιόμυλος, γύριζε από ένα γαϊδούρι και έναν μιλωνά, ο οποίος τροφοδοτούσε με ελιές τον ελαιόμυλο, όπου έλιωναν οι ελιές μέχρι να δημιουργηθεί η ελαιόπαστα. Στην Εικόνα 3.3 απεικονίζεται ένας χαρακτηριστικός ελαιόμυλος της εποχής όπως σώζεται σήμερα στην Κάτω Χώρα, ο οποίος ανήκει στην οικογένεια Φωτεινού. Στην εικόνα αυτή διακρίνονται οι πέτρες που περιστρέφονταν κατά 360 μοίρες καθώς και το ξύλο που βοηθούσε στην περιστροφή τους.

Όταν η πάστα ήταν έτοιμη, μεταφερόταν σε ειδικά σακιά που λέγονται μουτάφια ή τσούλια όπου τοποθετούνταν σε μέγγενη που τα πίεζε και έτσι έβγαινε το λάδι. Η πρέσα έσφιγγε με τα χέρια ή με τη βοήθεια ενός γαϊδουριού. Για καλύτερη πίεση βασίζονταν στη χρήση μιας ξύλινης μεγάλης βίδας (κοχλίας), το λεγόμενο αδράχτι, στην άκρη της οποίας ήταν προσαρμοσμένη η ξύλινη πλάκα πίεσης και η υποδοχή της μανέλας ή μάϊνας (ένα μακρύ και σκληρό ξύλο) που λειτουργούσε σαν μοχλός για το γύρισμα της βίδας η οποία έτσι κατέβαζε την πλάκα πίεσης. Το αδράχτι βίδωνε σε έναν σταθερό οριζόντιο άξονα στο ανώτερο μέρος του πιεστηρίου. Το επάνω μέρος του πιεστηρίου που πίεζε τη μάζα λεγόταν πλάντρα. Η μάϊνα με τη μία άκρη έμπαινε στην υποδοχή του κοχλίας και στην άλλη άκρη ήταν δεμένη με ένα χονδρό μακρύ σχοινί. Το σχοινί με τη σειρά του δένονταν, με την άλλη άκρη του, σε ένα περιστρεφόμενο κορμό δέντρου, τον εργάτη. Ο εργάτης ήταν κάθετα τοποθετημένος σε απόσταση από το πιεστήριο για να μπορούν να γυρίζουν γύρω του. Είχε δύο οριζόντιες σταυρωτές τρύπες όπου τοποθετούνταν δύο ξύλινοι μοχλοί. Έτσι οι άνδρες περιέστρεφαν τον εργάτη διπλώνοντας το σχοινί, το οποίο μέσω της μάϊνας περιέστρεφε τον κοχλίας ο οποίος κατέβαζε την πλάκα πίεσης στύβοντας έτσι τα σακιά με την ελαιόπαστα.

Η λίθινη βάση του πιεστηρίου, περιλαμβάνει μια κυκλική χαραγή στο μέσον, την κοιλότητα της εκροής και τις δύο οπές στήριξης των κάθετων δοκαριών (αδράχτια) της ανωδομής. Ένα χαρακτηριστικό πιεστήριο της εποχής με τις λειτουργίες του απεικονίζεται στην Εικόνα 3.4.

Εικόνα 3.3 Ελαιόμυλος στην Κάτω Χώρα (της οικογένειας Φωτεινού), όπου διακρίνονται οι πέτρες που περιστρέφονταν κατά 360 μοίρες καθώς και το ξύλο που βοήθησε στην περιστροφή τους

Εικόνα 3.4 Πιεστήριο και οι λειτουργίες του

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, με την εισαγωγή όμως της μηχανικής κίνησης και την είσοδο στη βιομηχανική εποχή το πετρέλαιο και η ηλεκτρική κίνηση άλλαξαν τους συσχετισμούς και διαμόρφωσαν νέους τρόπους επεξεργασίας και συνακόλουθα νέα μοντέλα. Η εξέλιξη των μηχανών οφείλεται στην ανακάλυψη του υδραυλικού πιεστηρίου από τον Πασκάλ. Η μηχανή δούλευε με 28000 στροφές το λεπτό, κάτι που αποτελεί μειονέκτημα για την ποιότητα του λαδιού, καθώς η κινητική ενέργεια της μηχανής μετατρέπεται σε θερμική, με αποτέλεσμα να αλλοιώνεται η ποιότητα του λαδιού και να παράγεται αλκελταδεΐνη η οποία είναι καρκινογόνα για τον άνθρωπο. Η ντιζελομηχανή ήταν μονοκύλινδρη. Όταν έκλεινε, αποθήκευε τα αέρια της εξάτμισης σε μπουκάλες οι οποίες βοηθούσαν να ξεκινήσει. Αν χανόταν έπρεπε να γυρίσεις ένα μεγάλο τροχό (μανιβέλα) για να πάρει μπρός. Έκαιγε πετρέλαιο και νερό, τα οποία πήγαιναν στο κύλινδρο και γινόταν έκρηξη. Τα πιεστήρια αυτού του τύπου έχουν τέσσερα στηρίγματα και το έμβολο, το οποίο με την βοήθεια της μηχανής πίεζε τα σακιά με την ελαιόπαστα.

Η Εικόνα 3.5 απεικονίζει δύο υδραυλικά πιεστήρια όπως σώζονται σήμερα και μπορεί να τα δει κανείς από κοντά στο γνωστό φούρνο του Καραβά, παλαιό ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορωνέου που έχει μετατραπεί πλέον σε φούρνο. Το μέρος αυτό αναλύεται περαιτέρω και στη συνέχεια της παρούσας εργασίας.

Εικόνα 3.5 Πιεστήρια, φωτογραφία από τον φούρνο του Καραβά

Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερωθεί η χρήση των νέων μηχανών φυγοκεντρικής τεχνολογίας, οι οποίες επεξεργάζονται πλέον σημαντικές ποσότητες ελαιοκάρπου, ενώ έχουν εξαφανιστεί και τα τελευταία υπολείμματα της παλαιάς τεχνολογίας με τα λιθάρια.

3.2 Τυπολογία ελαιοτριβείων

Τα ελαιοτριβεία αρχικά ήταν επιμήκη ορθογώνια κτίρια, μονόχωρα, μικρού εμβαδού (40-70 τ.μ.), κτισμένα με λιθοδομή, δίρριχτη κεραμοσκεπή στέγη και μία είσοδο. Μετέπειτα απέκτησαν μεγαλύτερο εμβαδόν, ποικίλων διαστάσεων, λόγω του μεγαλύτερου όγκου παραγωγής, με δίρριχτες ή τετράρριχτες στέγες και με μία έως τρεις εισόδους.

3.3 Ελαιοτριβεία Κυθήρων

3.3.1 Συνεταιρικό Ελαιοτριβείο στην Αγία Πελαγία

Το εν λόγω ελαιοτριβείο χρονολογείται την περίοδο του 1800 και βρίσκεται στην Αγία Πελαγία, στην περιοχή Βουνό, μέσα στο φαράγγι. Την περίοδο εκείνη αποτελούσε φυσικό καταφύγιο από τους Τούρκους. Στην Εικόνα 3.6 απεικονίζεται το κτίριο αυτό όπως είναι πλέον στη σημερινή του κατάσταση.

Το ελαιοτριβείο αυτό είχε συνεταιρικό χαρακτήρα, καθώς χρησιμοποιούνταν από όλους τους κατοίκους της περιοχής. Στον ευρύτερο χώρο του συναντούμε κτίσματα από τον οικισμό, καθώς και το τεχνητό ρέμα που είχαν δημιουργήσει για να συγκεντρώνουν το νερό που κατέβαινε από το βουνό, ώστε να ποτίζουν τα χωράφια τους.

Εικόνα 3.6 Συνεταιρικό Ελαιοτριβείο στην Αγία Πελαγία

Πρόκειται για ένα κτίσμα ισόγειο δίχωρο, που αποτελείται από δύο μεγάλα δωμάτια, το ένα εκ των οποίων λειτουργούσε σαν αποθήκη, ενώ το άλλο ήταν το κύριο μέρος του ελαιοτριβείου όπου υπήρχε ο μύλος και το πιεστήριο. Τον φέρων οργανισμό του κτιρίου αποτελούν οι περιμετρικοί τοίχοι του κτιρίου (εξωτερικά και εσωτερικά ανεπίχριστοι), οι οποίοι είναι λασπόχτιστοι από αδρή λιθοδομή από ακανόνιστες πέτρες που δεν έχουν υποστεί επεξεργασία, τις οποίες έπαιρναν από το βουνό που υπάρχει στην περιοχή. Το πάχος του τοίχου είναι 50 εκατοστά. Το δάπεδο του χώρου είναι από πατημένο χώμα.

Βασικοί φορείς της στέγασης είναι οι τρεις καμάρες που διαθέτει το κτίσμα και οι οποίες παραλαμβάνουν τα φορτία από αυτήν. Επάνω στις καμάρες στηρίζονται ξύλινα δοκάρια, τα οποία αποτελούν τις τεγίδες της στέγης. Επάνω σε αυτά έχουν αφήσει να αναπτυχθεί ξηρή βλάστηση, για την προστασία από τα καιρικά φαινόμενα.

Στην Εικόνα 3.7 φαίνεται η καμάρα της αποθήκης με την υπάρχουσα βλάστηση καθώς και το παράθυρο σε αυτήν. Να σημειωθεί ότι το παράθυρο είναι χωρίς τζαμλίκια, χαρακτηριστικό για πέτρινες κατασκευές εκείνης της εποχής. Στη συνέχεια (Εικόνα 3.8) παρουσιάζεται το εσωτερικό της αποθήκης.

Αξιοσημείωτη είναι η κατασκευαστική ιδιομορφία του συγκεκριμένου κτιρίου, όπου από μία κολώνα ξεκινάνε δύο καμάρες, η μία εκ των οποίων επικαλύπτει την άλλη (Εικόνα 3.9).

Στις εικόνες που ακολουθούν (Εικόνα 3.10 και Εικόνα 3.11) απεικονίζονται το κατωλίθι και ανωλίθι του εν λόγω πιεστηρίου όπως σώζονται σήμερα.

Εικόνα 3.7 Καμάρα αποθήκης

Εικόνα 3.8 Αποθήκη

Εικόνα 3.9 Κατασκευαστική ιδιομορφία: δύο καμάρες σε μία στήριξη

Εικόνα 3.10 Πιεστήριο – Κατωλίθι

Εικόνα 3.11 Μυλόπετρα και το ανωλίθι του πιεστηρίου

3.3.2 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Λεουσάκη

Στην περιοχή του Μυλοποτάμου υπήρχε το ελαιοτριβείο της οικογένειας Λεουσάκη, το οποίο έχει πλέον κατεδαφιστεί. Στην Εικόνα 3.12 φαίνεται το οικόπεδο όπου ήταν χτισμένο το εν λόγω ελαιοτριβείο, το οποίο πιθανολογείται ότι πρωτολειτούργησε στις αρχές του 1900.

Εικόνα 3.12 Σημερινές φωτογραφίες από το οικόπεδο όπου ήταν χτισμένο το ελαιοτριβείο της οικογένειας Λεουσάκη

3.3.3 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Φριλίγκου ή Φύρρου

Στην περιοχή της Παλαιόχωρας υπήρχε το ελαιοτριβείο της οικογένειας Φριλίγκου ή Φύρρου, το οποίο έχει πλέον κατεδαφιστεί. Στην Εικόνα 3.13 φαίνεται το οικόπεδο όπου ήταν χτισμένο το εν λόγω ελαιοτριβείο. Επίσης, στην Εικόνα 3.14 απεικονίζεται η σφραγίδα κατασκευάστριας εταιρίας νερόμυλου όπως έχει βρεθεί στη σημερινή της κατάσταση.

Εικόνα 3.13 Το οικόπεδο όπου ήταν χτισμένο το ελαιοτριβείο της οικογένειας Φριλίγκου

Εικόνα 3.14 Σφραγίδα κατασκευάστριας εταιρίας νερόμυλου

3.3.4 Ελαιοτριβείο της Πίτσας στο Κάτω Προγκί

Στην περιοχή Κάτω Προγκί βρισκόταν το ελαιοτριβείο της Πίτσας το οποίο έχει πλέον κατεδαφιστεί. Στην Εικόνα 3.15 φαίνεται το οικόπεδο όπου ήταν χτισμένο το εν λόγω ελαιοτριβείο.

Εικόνα 3.15 Σημερινές φωτογραφίες από το οικόπεδο όπου ήταν χτισμένο το ελαιοτριβείο της Πίτσας στο Κάτω Προγκί

3.3.5 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορωνιού στον Καραβά

Στην περιοχή του Καραβά υπήρχε το ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορωνέου, το οποίο πλέον έχει κατεδαφιστεί και λειτουργεί σαν φούρνος από την οικογένεια, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο. Το ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1932 και για 32 χρόνια. Τα παλαιά μηχανήματα που υπήρχαν έχουν αναπαλαιωθεί και εκθέτονται εντός του φούρνου. Ενδεικτικά στις επόμενες εικόνες (Εικόνα 3.17, Εικόνα 3.18 και Εικόνα 3.19) παρουσιάζονται κάποια από αυτά και συγκεκριμένα ένας ελαιόμυλος ή κόθρος, υδραυλικά πιεστήρια καθώς και μία πετρελαιομηχανή.

Εικόνα 3.16 Περιβάλλοντας χώρος του ελαιοτριβείου της οικογένειας Κορωνιού στον Καραβά

Εικόνα 3.17 Κόθρος ή ελαιόμυλος

Εικόνα 3.18 Υδραυλικά πιεστήρια

Εικόνα 3.19 Πετρελαιομηχανή

3.3.6 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Καστρίσιου ή Φάβα στα Μητάτα

Στην περιοχή των Μητάτων βρίσκεται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Καστρίσιου ή Φάβα, το οποίο πρωτολειτούργησε περίπου το 1890 από τον Παναγιώτη Καστρίσιο ή Φάβα, ο οποίος απεικονίζεται στην Εικόνα 3.20 (φωτογραφία της εποχής). Το εν λόγω ελαιοτριβείο έχει πλέον αναπαλαιωθεί από την οικογένεια και λειτουργεί ως μουσείο.

Εικόνα 3.20 Παναγιώτης Καστρίσιο ή Φάβας

Στην Εικόνα 3.21 απεικονίζεται το λιοτρίβι του ελαιοτριβείου της οικογένειας Καστρίσιου, στο οποίο είναι εμφανή οι ρωγοί, δηλαδή οι χώροι στους οποίους αποθήκευαν οι παραγωγοί το προϊόν τους, το πηγάδι για το νερό το οποίο ήταν απαραίτητο για κάποιες φάσεις της επεξεργασίας, καθώς και τα σκεύη με τα οποία μετέφεραν τη ζύμη από το τριβείο στο πιεστήριο και στη συνέχεια από εκεί το λάδι στην οικία του παραγωγού (καρότσι). Στις εικόνες 3.22 και 3.23 βλέπουμε τον εξωτερικό και τον εσωτερικό χώρο του ελαιοτριβείου αντίστοιχα.

Εικόνα 3.21 Το λιοτρίβι

Εικόνα 3.22 Εξωτερικός χώρος

Εικόνα 3.23 Εσωτερικός χώρος

3.3.7 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Λίμπινα στα Φριλιγκιάνικα

Στην περιοχή των Φριλιγκιάνικων βρίσκεται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Λίμπινα (Εικόνα 3.24), στο οποίο πλέον υπάρχουν μόνο ερείπια από το προϋπάρχον κτίριο. Στην παρακάτω εικόνα απεικονίζεται το πέτρινο κεντρικό κτίριο του ελαιοτριβείου με το ερειπωμένο σήμερα πέτρινο κτίσμα στην πίσω όψη του. Παραλληλόγραμμο σε κάτοψη, όχι ιδιαίτερα μεγάλου ύψους, δίχωρο, με ανοίγματα χωρίς τζαμλίκια. Χαρακτηριστικό είναι το άνοιγμα – πόρτα σε σχήμα καμάρας που έχει.

Εικόνα 3.24 Κεντρικό κτίριο ελαιοτριβείου της οικογένειας Λίμπινα στα Φριλιγκιάνικα

Ο ανεμόμυλος του ελαιοτριβείου βρισκόταν στο ερειπωμένο κτίσμα στην πίσω όψη του (Εικόνα 3.25 και Εικόνα 3.26). Επιπλέον, η Εικόνα 3.27 δείχνει μία πανοραμική όψη του οικοπέδου.

Εικόνα 3.25 Ανεμόμυλος ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.26 Πίσω όψη

Εικόνα 3.27 Πανοραμική όψη του οικοπέδου

3.3.8 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Λουράντου στα Τσικαλαριά

Στην περιοχή των Τσικαλαριών βρίσκεται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Λουράντου (Εικόνα 3.28), το οποίο λειτουργεί ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο σήμερα. Όπως παρατηρείται, πρόκειται για ένα ισόγειο κτίσμα από λιθοδομή, με τοιχοποιία μεγάλου πάχους όπως ήταν χαρακτηριστικό της εποχής.

Ο πιο σύγχρονος χαρακτήρας της σε σχέση με τα άλλα ελαιοτριβεία της περιοχής, πιθανόν λόγω της αποκατάστασης και ενίσχυσης που υπέστη, έγκειται στη χρήση οπλισμένου σκυροδέματος (μπετόν). Συγκεκριμένα, η οροφή του αποτελείται από πλάκα μπετόν, όπου εμφανείς είναι οι απολήξεις από τα σίδερα των δομικών στοιχείων (στύλων) που κατασκευάστηκαν εσωτερικά του κτιρίου, προφανώς κατά την αποκατάσταση - ενίσχυση του κτιρίου, για στήριξη της πλάκας.

Τέλος, πάνω από την κάσα των ανοιγμάτων (πόρτες και παράθυρα) είναι εμφανή τα αντισεισμικά σενάζ (ζώνες οπλισμένου σκυροδέματος) επί των πλινθοδομών στο ύψος των υπέρθυρων (πρεκιών) επιτυγχάνοντας την καλύτερη σταθεροποίηση τους.

Εικόνα 3.28 Η παρούσα κατάσταση του κτιρίου του ελαιοτριβείου της οικογένειας Λουράντου στα Τσικαλαριά

Στην Εικόνα 3.29 φαίνεται ο ιδιοκτήτης του ελαιοτριβείου μπροστά στις εγκαταστάσεις του και συγκεκριμένα στα πιεστήρια.

Εικόνα 3.29 Ο ιδιοκτήτης του ελαιοτριβείου Κώστας Λουράντος στις εγκαταστάσεις του.

3.3.9 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορώνη στα Βιαράδικα

Στην περιοχή των Βιαράδικων συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Κορώνη. Το μεγαλύτερο μέρος του ελαιοτριβείου έχει καταστραφεί. Στην Εικόνα 3.30 παρουσιάζεται το κεντρικό κτίριο του ελαιοτριβείου, το οποίο, όπως φαίνεται, έχει μετατραπεί πλέον σε αποθήκη. Στην Εικόνα 3.31 απεικονίζονται μυλόπετρες του εν λόγω ελαιοτριβείου όπως σώζονται σήμερα.

Εικόνα 3.30 Κεντρικός χώρος του ελαιοτριβείου της οικογένειας Κορώνη στα Βιαράδικα

Εικόνα 3.31 Μυλόπετρες του ελαιοτριβείου

Στις εικόνες που ακολουθούν (Εικόνα 3.32 και Εικόνα 3.33) παρουσιάζονται η πίσω όψη του ελαιοτριβείου και ο περιβάλλοντας χώρος του. Είναι εμφανείς οι τοίχοι από λιθοδομή, η πλάκα από μπετόν που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του κτιρίου, καθώς και οι τσιμεντόλιθοι που χρησιμοποιήθηκαν στον περιβάλλοντα χώρο του.

Εικόνα 3.32 Πίσω όψη του ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.33 Περιβάλλοντας χώρος του ελαιοτριβείου

3.3.10 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Στην περιοχή των Βιαράδικων συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Μαλακού, το οποίο είναι εγκαταλελειμμένο (Εικόνα 3.34). Πρόκειται για ένα δωματοσκέπαστο πλατυμέτωπο ισόγειο κτίσμα. Αποτελείται από έναν απλό ενιαίο ορθογώνιο χώρο με τοίχους από λιθοδομή μεγάλου πάχους, επιχρισμένους, παλαιότερα μόνο εσωτερικά. Λόγω δε του είδους της στέγασης του, με το γνωστό νησιώτικο δώμα (Εικόνα 3.35), καθοριστική για το μέγεθος και το σχήμα της κάτοψης είναι η διάσταση του πλάτους του, που εξαρτάται από το μήκος των ξύλινων δοκαριών που διατίθενται κάθε φορά για να γεφυρώσουν το άνοιγμα της στέγης μεταξύ των δύο κατά μήκος τοίχων του.

Εικόνα 3.34 Πλαϊνή όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Εικόνα 3.35 Η ταράτσα (δώμα) του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Η τυπικότητα της όλης διάταξης συμπληρώνεται με τη θέση της κύριας εισόδου στη μέση περίπου της μιας μακριάς πλευράς του κτίσματος (Εικόνα 3.36), από όπου ο εισερχόμενος βρίσκεται άμεσα στο κέντρο του χώρου και από εκεί έχει ισότιμη πρόσβαση στις δύο επιμέρους περιοχές, πράγμα που του εξασφαλίζει κυκλοφοριακή και κατ' επέκταση λειτουργική αυτονομία. Στις εικόνες που ακολουθούν παρουσιάζονται διάφορες όψεις του εν λόγω ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.37, Εικόνα 3.38 και Εικόνα 3.39). Όπως παρατηρείται, τα περισσότερα ανοίγματα είναι κενά ή διαθέτουν σιδερένια κάγκελα ώστε να μην μπορεί να περάσει κανείς από το άνοιγμα, ή όπου υπάρχουν κουφώματα (κυρίως πόρτες), πρόκειται για ξύλινα κουφώματα.

Εικόνα 3.36 Μπροστινή όψη ελαιοτριβείου (είσοδος) της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Εικόνα 3.37 Πλαϊνή όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Εικόνα 3.38 Πίσω οψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Εικόνα 3.39 Πίσω όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Μαλακού στα Βιαράδικα

Στην Εικόνα 3.40 απεικονίζεται η κουζίνα του ελαιοτριβείου, στη σημερινή της κατάσταση. Στη συνέχεια, στην Εικόνα 3.41 παρουσιάζεται ο εσωτερικός χώρος του κτιρίου, όπου φαίνεται η τοιχοποιία ότι ήταν κάποτε επιχρισμένη, καθώς και οι εναπομείναντες τεγίδες της στέγης. Στην Εικόνα 3.42 απεικονίζονται πιο λεπτομερώς οι ξύλινες τεγίδες της στέγης.

Εικόνα 3.40 Η κουζίνα του ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.41 Εσωτερικός χώρος κτιρίου ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.42 Ξύλινες τεγίδες της στέγης

Επιπλέον, στην Εικόνα 3.43 παρουσιάζεται μία από τις καμάρες του ελαιοτριβείου, η οποία φαίνεται πως στηρίζει την τοιχοποιία από λιθοδομή.

Εικόνα 3.43 Μια από τις καμάρες του ελαιοτριβείου

Ακόμη, στις εικόνες που ακολουθούν (Εικόνα 3.44, Εικόνα 3.45, Εικόνα 3.46, Εικόνα 3.47 και Εικόνα 3.48) απεικονίζεται ο εσωτερικός χώρος του ελαιοτριβείου, σε διάφορες οπτικές γωνίες, ενώ η Εικόνα 3.49 δείχνει μία πανοραμική όψη του εσωτερικού του ελαιοτριβείου.

Εικόνα 3.44 Εσωτερικός χώρος ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.45 Εσωτερικός χώρος ελαιοτριβείου (συνέχεια)

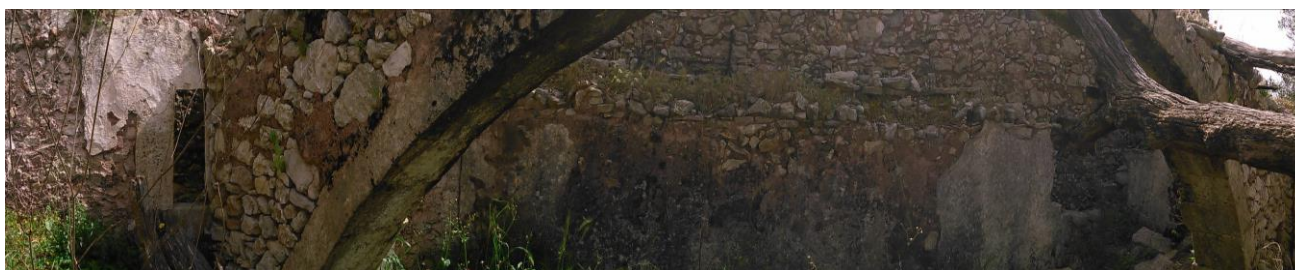
Εικόνα 3.46 Εσωτερικός χώρος ελαιοτριβείου (συνέχεια)

Εικόνα 3.47 Εσωτερικός χώρος ελαιοτριβείου (συνέχεια)

Εικόνα 3.48 Εσωτερικός χώρος ελαιοτριβείου (συνέχεια)

Εικόνα 3.49 Πανοραμική όψη του εσωτερικού του ελαιοτριβείου

Τέλος, στην Εικόνα 3.50 παρουσιάζεται ένα κτίριο που βρίσκεται εντός του οικοπέδου του ελαιοτριβείου, το οποίο πιθανόν να είχε χρήση αποθήκη. Πρόκειται για ένα κτίσμα από τοιχοποιία με κεραμοσκεπή στέγη για οροφή. Η είσοδος (πύλη) του έχει σχήμα καμάρας. Στην Εικόνα 3.51 φαίνεται το αλώνι εντός του οικοπέδου του ελαιοτριβείου.

Εικόνα 3.50 Κτίριο εντός οικοπέδου ελαιοτριβείου, το οποίο πιθανόν είχε χρήση αποθήκη

Εικόνα 3.51 Αλώνι εντός οικοπέδου ελαιοτριβείου

3.3.11 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Φωτεινού στον Μυλοπόταμο

Στην περιοχή του Μυλοποτάμου συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Φωτεινού (Εικόνα 3.52 και Εικόνα 3.53), το οποίο πλέον έχει ανακαινιστεί και λειτουργεί ως μουσείο. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, στην αρχή ως χειροκίνητο και στη δεκαετία του 1910, μετατράπηκε σε μηχανοκίνητο. Πρόκειται για ένα ισόγειο κτίσμα με κεραμοσκεπή στέγη, σε καλή κατάσταση πλέον μετά την αποκατάσταση του. Η εξωτερική τοιχοποιία είναι επιχρισμένη και βαμμένη.

Στη συνέχεια, οι εικόνες που ακολουθούν δείχνουν μυλόπετρες (Εικόνα 3.54, Εικόνα 3.55 και Εικόνα 3.56), καθώς και βαρίδια ή εξαρτήματα του πιεστηρίου (Εικόνα 3.57 και Εικόνα 3.58), που βρέθηκαν στον περιβάλλοντα χώρο του ελαιοτριβείου. Τέλος, στην Εικόνα 3.59 απεικονίζεται μηχανισμός που βρέθηκε εκεί.

Εικόνα 3.52 Πρόσψη του ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στον Μυλοπόταμο όπως είναι σήμερα

Εικόνα 3.53 Πίσω όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στον Μυλοπόταμο

Εικόνα 3.54 Μυλόπετρα ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στον Μυλοπόταμο

Εικόνα 3.55 Μυλόπετρες που βρέθηκαν στον περιβάλλοντα χώρο

Εικόνα 3.56 Μυλόπετρες που βρέθηκαν στον περιβάλλοντα χώρο, καθώς και βαρίδια του πιεστηρίου

Εικόνα 3.57 Βαρίδι πιεστηρίου

Εικόνα 3.58 Εξάρτημα πιεστηρίου

Εικόνα 3.59 Μηχανισμός που βρέθηκε

3.3.12 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Δαπόντε στη Χώρα

Στην περιοχή της Χώρας συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Δαπόντε (Εικόνα 3.60), το οποίο πλέον δε λειτουργεί. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1926 από τον Γιάννη Εμ. Δαπόντε, όπως φαίνεται και σε επιγραφή έξω από το υπάρχον κτίριο (Εικόνα 3.61).

Εικόνα 3.60 Το κτίριο όπου στεγαζόταν το ελαιοτριβείο της οικογένειας Δαπόντε στη Χώρα

Εικόνα 3.61 Επιγραφή έξω από το υπάρχον κτίριο

3.3.13 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία

Στην περιοχή του Άγιου Ηλίας συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Τζάνε, το οποίο πλέον είναι εγκαταλελειμμένο, όπως φαίνεται και από τις εικόνες που ακολουθούν και δείχνουν τις τέσσερις όψεις του (Εικόνα 3.62, Εικόνα 3.63, Εικόνα 3.64 και Εικόνα 3.65). Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1923 από τον Χαράλαμπο Τζάνε, με χειροκίνητο πιεστήριο, και αργότερα αντικαταστάθηκε από μια τετράχρονη ντιζελομηχανή.

Εικόνα 3.62 Μπροστινή όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία

Εικόνα 3.63 Πλάγια όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία

Πρόκειται για ένα δωματοσκέπαστο πλατυμέτωπο ισόγειο κτίσμα, που αποτελείται από έναν απλό ενιαίο ορθογώνιο χώρο με τοίχους από λιθοδομή μεγάλου πάχους. Περιμετρικά του κτιρίου υπάρχει ένα τοιχίο από μεγάλους ογκόλιθους (Εικόνα 3.66) στερεά συνδεδεμένων μεταξύ τους με λάσπη. Το είδος της στέγασης του είναι το γνωστό νησιώτικο δώμα, με τα ξύλινα δοκάρια που γεφυρώνουν το άνοιγμα της στέγης μεταξύ των δύο κατά μήκος τοίχων του και τα οποία αποτελούν τις τεγίδες της στέγασης (Εικόνα 3.67). Βασικοί φορείς της στέγης είναι εκτός από την τοιχοποιία και οι καμάρες που διαθέτει το κτίσμα και οι οποίες παραλαμβάνουν τα φορτία από αυτήν (Εικόνα 3.68). Επάνω στις καμάρες στηρίζονται τα ξύλινα δοκάρια (τεγίδες της στέγης). Επάνω σε αυτά έχουν αφήσει να αναπτυχθεί ξηρή βλάστηση, για την προστασία από τα καιρικά φαινόμενα. Τέλος, παρατηρείται επίσης η υψηλή καμινάδα του τζακιού του κτιρίου (Εικόνα 3.69).

Εικόνα 3.64 Πίσω όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία

Εικόνα 3.65 Όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία

Εικόνα 3.66 Τοιχίο κτιρίου

Εικόνα 3.67 Ξυλινες τεγίδες της στεγής

Εικόνα 3.68 Στέγη κτιρίου

Εικόνα 3.69 Τζάκι ελαιοτριβείου της οικογένειας Τζάνε στον Άγιο Ηλία

3.3.14 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά

Στην περιοχή του Καραβά συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Κατράκη (Εικόνα 3.70, Εικόνα 3.71, Εικόνα 3.72, Εικόνα 3.73 και Εικόνα 3.74), το οποίο πλέον είναι εγκαταλελειμμένο. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1930 από τον Πολυχρόνη Κατράκη και ήταν το μόνο ελαιοτριβείο της περιοχής που είχε πλυντήριο ελιών (Εικόνα 3.75 και Εικόνα 3.76).

Εικόνα 3.70 Το ελαιοτριβείο της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά

Εικόνα 3.71 Πλαϊνή όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά

Εικόνα 3.72 Πλαϊνή όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά

Εικόνα 3.73 Πίσω όψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά

Εικόνα 3.74 Πίσω όψη ελαιοτριβείου, όπου βρισκονται τα πλυντήρια των ελιών

Εικόνα 3.75 Έργο ύδρευσης, πλυντήριο ελιών

Πρόκειται για ένα μονόχωρο, επίμηκες ορθογώνιο κτίριο, κτισμένο με λιθοδομή και δίριχτη κεραμοσκεπή στέγη (Εικόνα 3.76). Παρατηρείται το σενάζ από οπλισμένο σκυρόδεμα επί των πλινθοδομών που τρέχει κατά μήκος του κτιρίου στο ύψος των υπέρθυρων (πρεκιών) επιτυγχάνοντας την καλύτερη σταθεροποίηση τους. Στην Εικόνα 3.77 απεικονίζεται με περισσότερες λεπτομέρειες η στέγη του ελαιοτριβείου.

Εικόνα 3.76 Πλαϊνή όψη ελαιοτριβείου όπου φαίνεται η δίριχτη στέγη του

Εικόνα 3.77 Λεπτομέρειες στέγης ελαιοτριβείου

Στις εικόνες που ακολουθούν απεικονίζονται διάφορα εξαρτήματα του ελαιοτριβείου, όπως σώζονται σήμερα. Συγκεκριμένα, στην Εικόνα 3.78 διακρίνεται ο ελαιόμυλος, στον οποίο ξεχωρίζει η ύπαρξη τριών μυλόπετρων καθώς και το αναβατήριο. Στην Εικόνα 3.79 απεικονίζεται το αυτοκίνητο της οικογένειας Κατράκη, στη σημερινή του κατάσταση. Τέλος, στις φωτογραφίες που ακολουθούν (Εικόνα 3.80, Εικόνα 3.81 και Εικόνα 3.82) απεικονίζεται το εσωτερικό του ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά και τα υπάρχοντα που σώζονται μέσα σε αυτό σήμερα.

Εικόνα 3.78 Ο ελαιόμυλος, όπου ξεχωρίζει η ύπαρξη τριών μυλόπετρων, καθώς και το αναβατήριο

Εικόνα 3.79 Αυτοκίνητο της οικογένειας Κατράκη

Εικόνα 3.80 Εσωτερικό ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά

Εικόνα 3.81 Εσωτερικό ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά (συνέχεια)

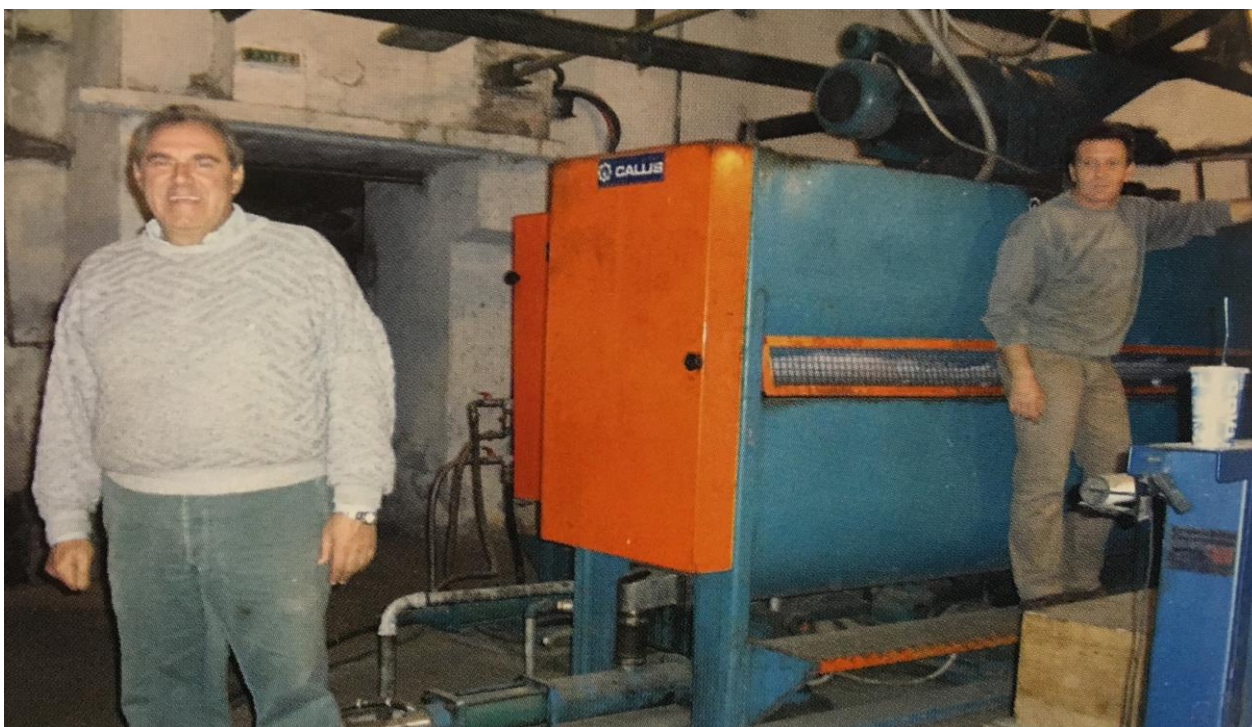
Εικόνα 3.82 Εσωτερικό ελαιοτριβείου της οικογένειας Κατράκη στον Καραβά (συνέχεια)

3.3.15 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Χάρου στο Λιβάδι

Στην περιοχή του Λιβαδιού συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Χάρου (Εικόνα 3.83), το οποίο πλέον λειτουργεί ανακαινισμένο. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1911 από τον Γαβρίλη Χάρο (Εικόνα 3.84) και ήταν το πρώτο ατμοκίνητο στο νησί. Το 1922, μετά από έκρηξη στο καζάνι, όπου σκοτώθηκαν δύο εργάτες και ο γιος του, αντικατέστησε την ατμομηχανή με ντιζελομηχανή.

Εικόνα 3.83 Το ελαιοτριβείο όπως είναι σήμερα

Εικόνα 3.84 Ο Γαβρίλης Χάρος, ο νεότερος

3.3.16 Ελαιοτριβείο της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα

Στην περιοχή της Κάτω Χώρας συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Φωτεινού (Εικόνα 3.85, Εικόνα 3.86 και Εικόνα 3.87), το οποίο πλέον είναι εγκαταλελειμμένο. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, στην αρχή ως χειροκίνητο και στη δεκαετία του 1910, μετατράπηκε σε μηχανοκίνητο.

Εικόνα 3.85 Το ελαιοτριβείο (πρόσοψη) της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα, όπου πίσω διακρίνεται το αρχοντικό της οικογένειας

Πρόκειται για ένα δωματοσκέπαστο πλατυμέτωπο δίχωρο (με έναν τρίτο βοηθητικό χώρο) κτίριο, τον φέρων οργανισμό του οποίου αποτελούν οι περιμετρικοί τοίχοι του (εξωτερικά τότε επιχρισμένοι, αλλά πλέον ανεπίχριστοι), οι οποίοι είναι λασπόχτιστοι από αδρή λιθοδομή από μεγάλες ακανόνιστες πέτρες που δεν έχουν υποστεί επεξεργασία. Το είδος της στέγασης του είναι το γνωστό νησιώτικο δώμα, με τα ξύλινα δοκάρια που γεφυρώνουν το άνοιγμα της στέγης μεταξύ των δύο κατά μήκος τοίχων του και τα οποία αποτελούν τις τεγίδες της στέγασης.

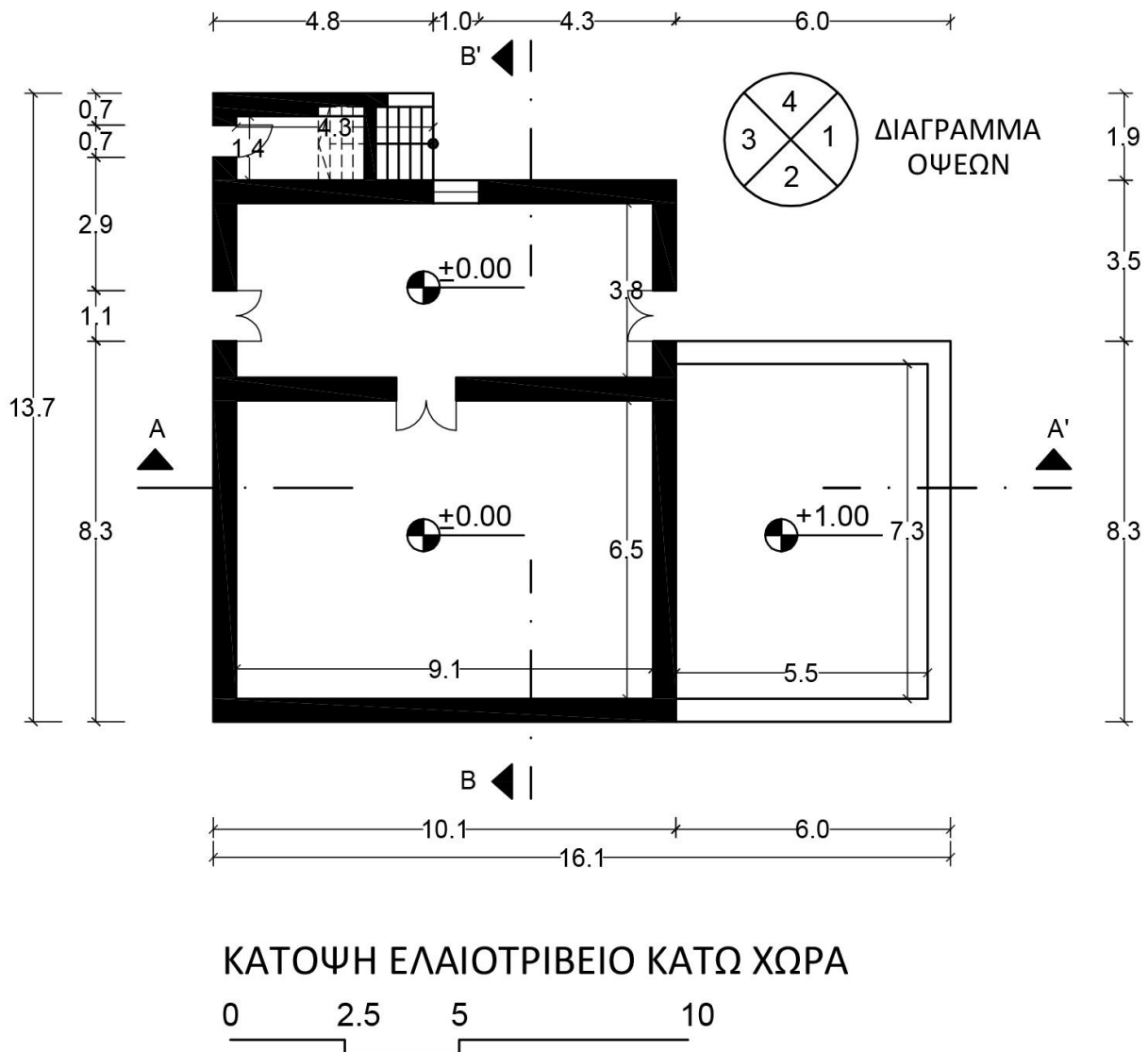

Εικόνα 3.86 Το πλαϊνό μέρος του ελαιοτριβείου όπου έχει κατεδαφιστεί

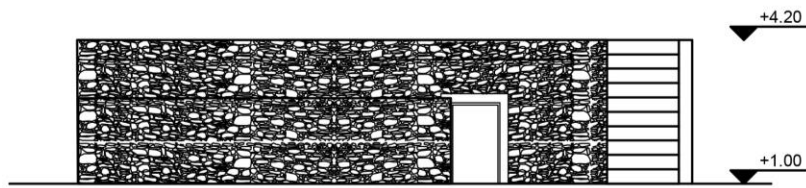

Εικόνα 3.87 Πίσω-πλαϊνή όψη ελαιοτριβείου

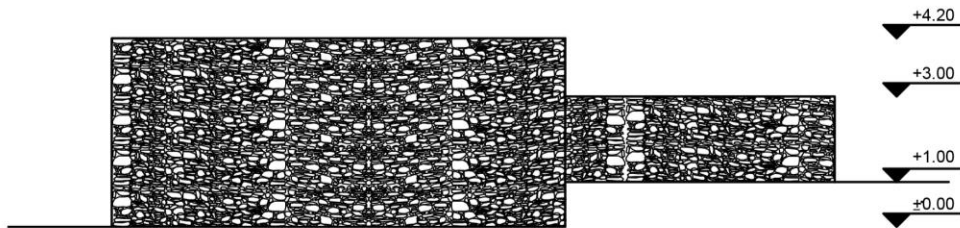
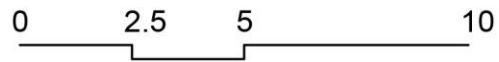
Στη συνέχεια, παραθέτονται τα σχέδια του ελαιοτριβείου, όπως αποτυπώθηκαν από επιτόπια αυτοψία. Συγκεκριμένα, στην Εικόνα 3.88 απεικονίζεται η κάτοψη του ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα, επάνω στην οποία υπάρχει το διάγραμμα με την αρίθμηση των όψεων. Στη δεξιά πλευρά του κτιρίου παρατηρείται ένα περικλειστος χώρος με πλινθόχτιστο τοίχιο ύψους 3,0 μέτρων χωρίς στέγαση. Στο πάνω μέρος της κάτοψης (όψη 4) παρατηρείται μία σκάλα η οποία οδηγεί στη ταράτσα (δώμα) του ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.92). Επιπλέον, στην Εικόνα 3.89 απεικονίζονται οι όψεις του ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα και τέλος στην Εικόνα 3.90 οι τομές AA' και BB' στις θέσεις όπου φαίνονται στην κάτοψη.

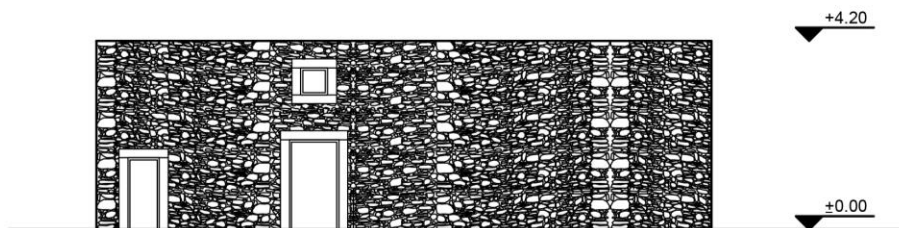
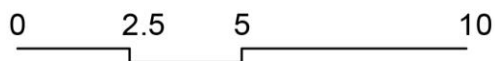
Εικόνα 3.88 Κάτοψη ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα

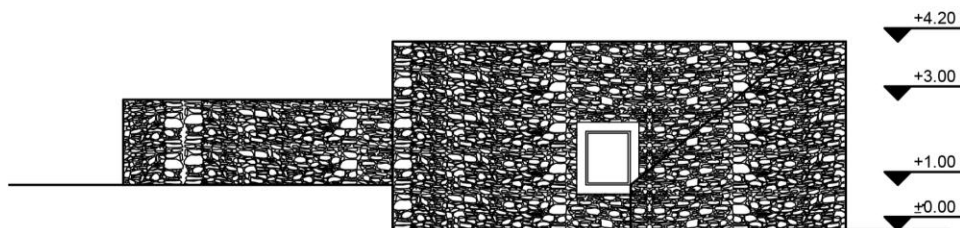
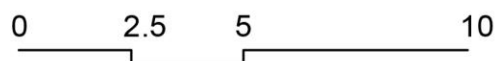
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ: ΟΨΗ 1

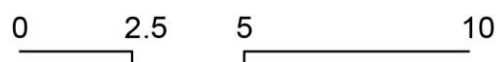
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ: ΟΨΗ 2

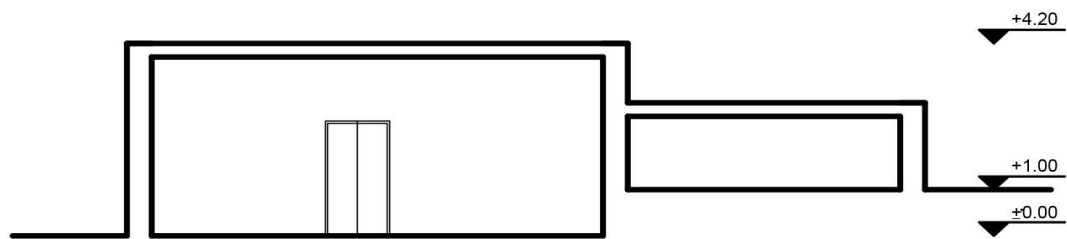
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ: ΟΨΗ 3

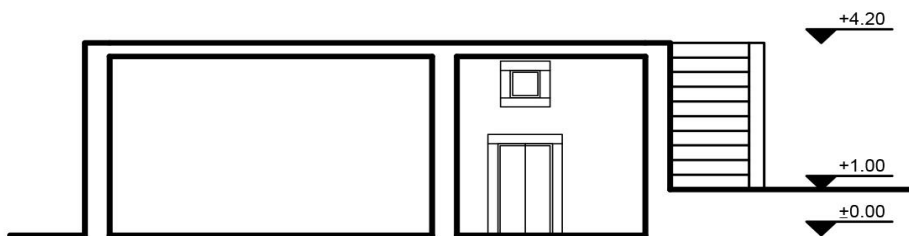
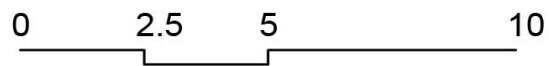
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ: ΟΨΗ 4

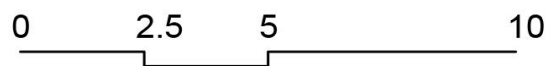
Εικόνα 3.89 Όψεις ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ: ΤΟΜΗ ΑΑ'

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ: ΤΟΜΗ ΒΒ'

Εικόνα 3.90 Τομές ελαιοτριβείου της οικογένειας Φωτεινού στην Κάτω Χώρα

Στην Εικόνα 3.91 απεικονίζεται το πηγάδι στην πίσω πλευρά του ελαιοτριβείου.

Εικόνα 3.91 Πηγάδι στην πίσω πλευρά του ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.92 Σκάλα, η οποία οδηγεί στη ταράτσα του ελαιοτριβείου

Στη συνέχεια, στην Εικόνα 3.93 απεικονίζεται η πέτρινη καμινάδα που βρίσκεται στην ταράτσα του ελαιοτριβείου. Τέλος, η Εικόνα 3.94 δείχνει την αποθήκη του εν λόγω ελαιοτριβείου.

Εικόνα 3.93 Καμινάδα στην ταράτσα του ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.94 Αποθήκη του ελαιοτριβείου

Στις εικόνες που ακολουθούν παρουσιάζονται το πιεστήριο του ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.95), ο ελαιόμυλος (Εικόνα 3.96, Εικόνα 3.97, Εικόνα 3.98, Εικόνα 3.99 και Εικόνα 3.100), μία επιγραφή κατασκευάστριας εταιρίας ελαιόμυλου (Εικόνα 3.101) και βοηθητικά σίδερα για την περιστροφή του πιεστηρίου (Εικόνα 3.102) που σώζονται σήμερα στο χώρο του λιοτριβείου, καθώς και μία πανοραμική όψη του χώρου (Εικόνα 3.103).

Εικόνα 3.95 Πιεστήριο ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.96 Κεντρικό δωμάτιο, ελαιόμυλος

Εικόνα 3.97 Ελαιόμυλος

Εικόνα 3.98 Ελαιόμυλος (συνέχεια)

Εικόνα 3.99 Ελαιόμυλος, το κενό υπήρχε για να βγαίνει ο πολτός

Εικόνα 3.100 Κόθρος

Εικόνα 3.101 Επιγραφή κατασκευάστριας εταιρίας ελαιόμυλου

Εικόνα 3.102 Βοηθητικά σίδερα για την περιστροφή του πιεστηρίου

Εικόνα 3.103 Πανοραμική όψη του χώρου

3.3.17 Ελαιοτριβεία της οικογένειας Μεγαλοκονόμου

Ο Μιχάλης Μεγαλοκονόμος ή Μεγαλοοικονόμος (Εικόνα 3.104), δημιούργησε ένα βιομηχανικό συγκρότημα ολοκληρωτικής εκμετάλλευσης του ελαιοκάρπου, που περιλάμβανε: Τρία ελαιοτριβεία σε διάφορα σημεία του νησιού, για την παραγωγή ελαίου και ελαιοπυρήνα. Πυρηνελαιουργείο, που συνέλλεγε την ελαιοπυρήνα από όλα τα ελαιοτριβεία του νησιού για την παραγωγή πυρηνέλαιου και καύσιμης πυρήνας. (Σημειώνεται ότι το Πυρηνελαιουργείο, ατμοκίνητο κατά το ένα μέρος του, κατανάλωνε ως καύσιμο την παραγόμενη από αυτό πυρήνα). Σαπωνοποιείο, για την κατανάλωση του παραγόμενου πυρηνελαίου. Κεραμοποιείο, με ειδική μηχανή επεξεργασίας του πηλού που προερχόταν από τα Κύθηρα και δύο καμίνια που έκαιγαν την παραγόμενη πυρήνα για να «ψήσουν» πατόφουρνους, κεραμίδια και τούβλα παντός τύπου. Και τέλος ειδικό καμίνι για την μετατροπή της πυρήνας σε κατάλληλη ύλη (καρβουνόσκονη) που καιγόταν στα μαγκάλια. Τελικά το συγκρότημα παρήγαγε και πουλούσε τα εξής προϊόντα: Ελαιόλαδο, πυρηνέλαιο, σαπούνι, κεραμίδια, τούβλα, πατόφουρνους, πυρήνα ως καύσιμη ύλη καμινιών κεραμοποιίας εντός και εκτός Κυθήρων και πυρήνα για τα μαγκάλια του νησιού. Αυτή η ολοκληρωμένη εκμετάλλευση του ελαιοκάρπου από ένα και μόνο συγκρότημα αποτελούσε, σύμφωνα με εφημερίδα της εποχής, μοναδικό παράδειγμα στην Ελλάδα. Στην Εικόνα 3.105 απεικονίζεται η σφραγίδα της επιχείρησης που σώζεται σήμερα.

Εικόνα 3.104 Ο Μιχάλης Μεγαλοκονόμος

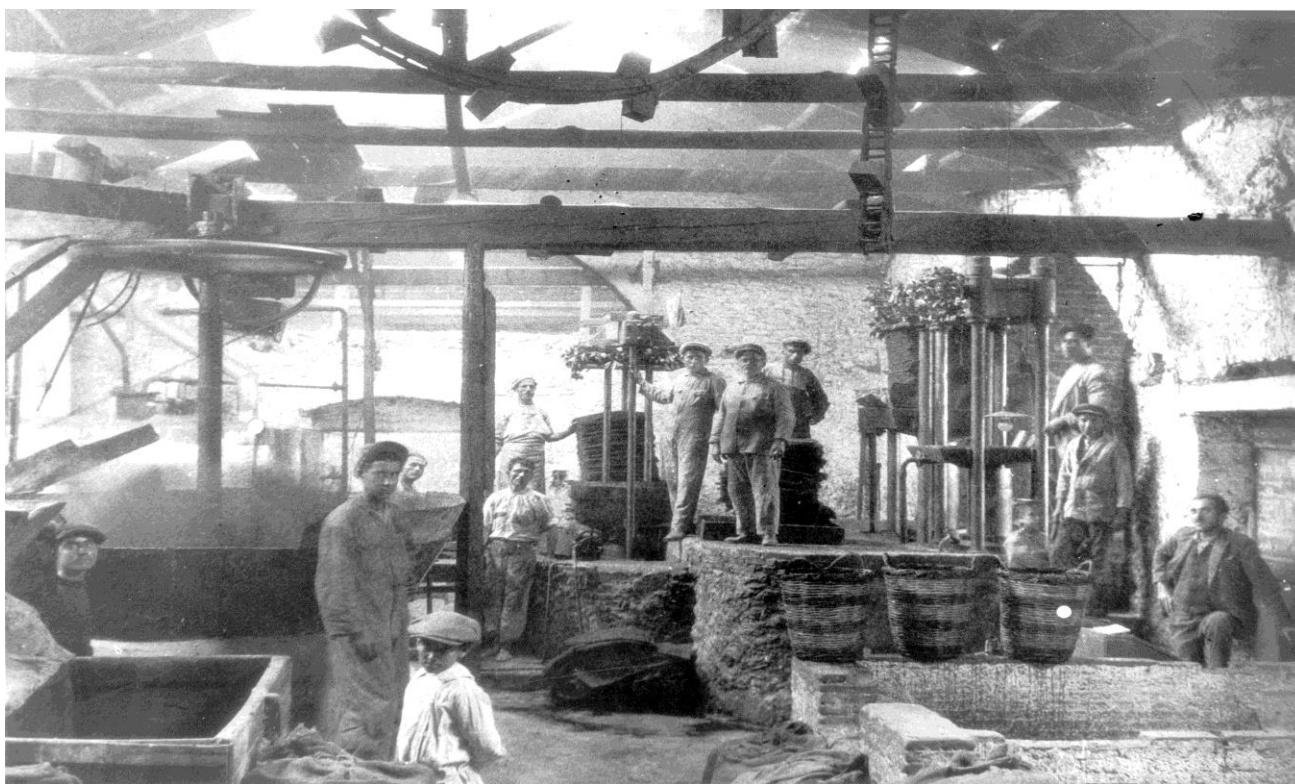
Εικόνα 3.105 Η σφραγίδα της επιχείρησης:
Μ.Σ. ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΣ
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟΝ – ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΣ – ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑ – ΓΕΝ. ΕΜΠΟΡΙΟΝ
ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

3.3.17.1 Ελαιοτριβείο στην περιοχή του Ποταμού

Στην περιοχή του Ποταμού βρισκόταν το ελαιοτριβείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου (Εικόνα 3.106), το οποίο πλέον έχει κατεδαφιστεί. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1914, από τον Μιχάλη Μεγαλοκονόμο, ήταν μηχανοκίνητο και λειτουργούσε με ντιζελομηχανή (Εικόνα 3.107).

Εικόνα 3.106 Το ελαιοτριβείο του Ποταμού εκείνη την εποχή

Εικόνα 3.107 Το ελαιοτριβείο του Ποταμού, εν ώρα λειτουργίας

Στις εικόνες που ακολουθούν παρουσιάζεται το ελαιοτριβείο πριν την αποκατάσταση του. Πρόκειται για ένα μονόχωρο, επίμηκες ορθογώνιο κτίριο, κτισμένο με λιθοδομή και δόρυχη κεραμοσκεπή στέγη (Εικόνα 3.108, Εικόνα 3.109, Εικόνα 3.110 και Εικόνα 3.111). Όλα τα ανοίγματα αποτελούνται από καμάρες, γεγονός που προσδίδει καλύτερη αντοχή στο κτίριο, καθώς παραλαμβάνουν ομοιόμορφα τα φορτία της κατασκευής και τα μεταφέρουν στο έδαφος.

Εικόνα 3.108 Πρόσοψη του ελαιοτριβείου πριν ανακατασκευαστεί

Εικόνα 3.109 Πίσω όψη κτιρίου

Εικόνα 3.110 Εσωτερικό κτιρίου

Εικόνα 3.111 Εσωτερικό κτιρίου (συνέχεια)

Η σημερινή κατάσταση του ελαιοτριβείου παρουσιάζεται στην Εικόνα 3.112 και στην Εικόνα 3.113. Παρατηρούνται τα αντισεισμικά σενάζ από οπλισμένο σκυρόδεμα επί των πλινθοδομών επιτυγχάνοντας την καλύτερη σταθεροποίηση τους. Το πρώτο σενάζ τοποθετημένο στο ύψος της «ποδιάς» των παραθύρων και το δεύτερο στο ύψος των υπέρθυρων (πρεκιών), επιτυγχάνοντας την καλύτερη σταθεροποίηση τους.

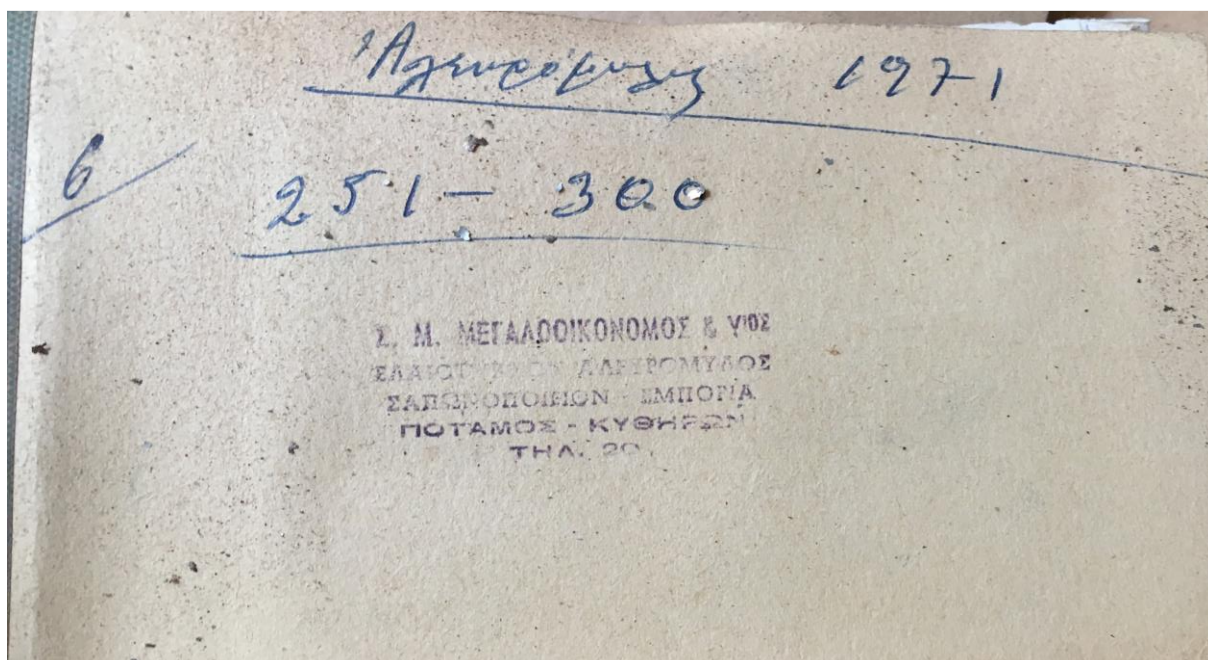

Εικόνα 3.112 Η παρούσα κατάσταση του ελαιοτριβείου

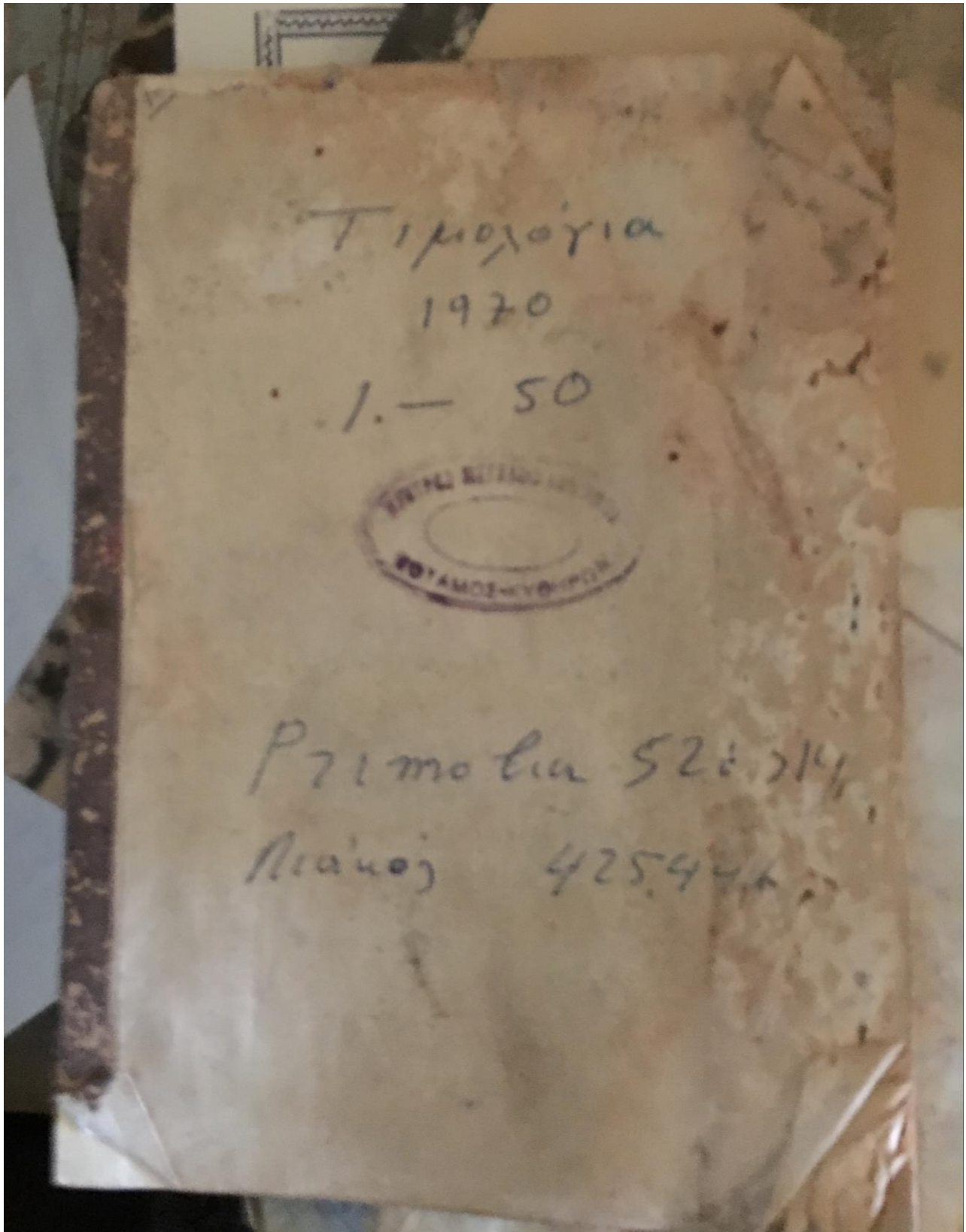

Εικόνα 3.113 Πίσω όψη ελαιοτριβείου στην παρούσα κατάσταση

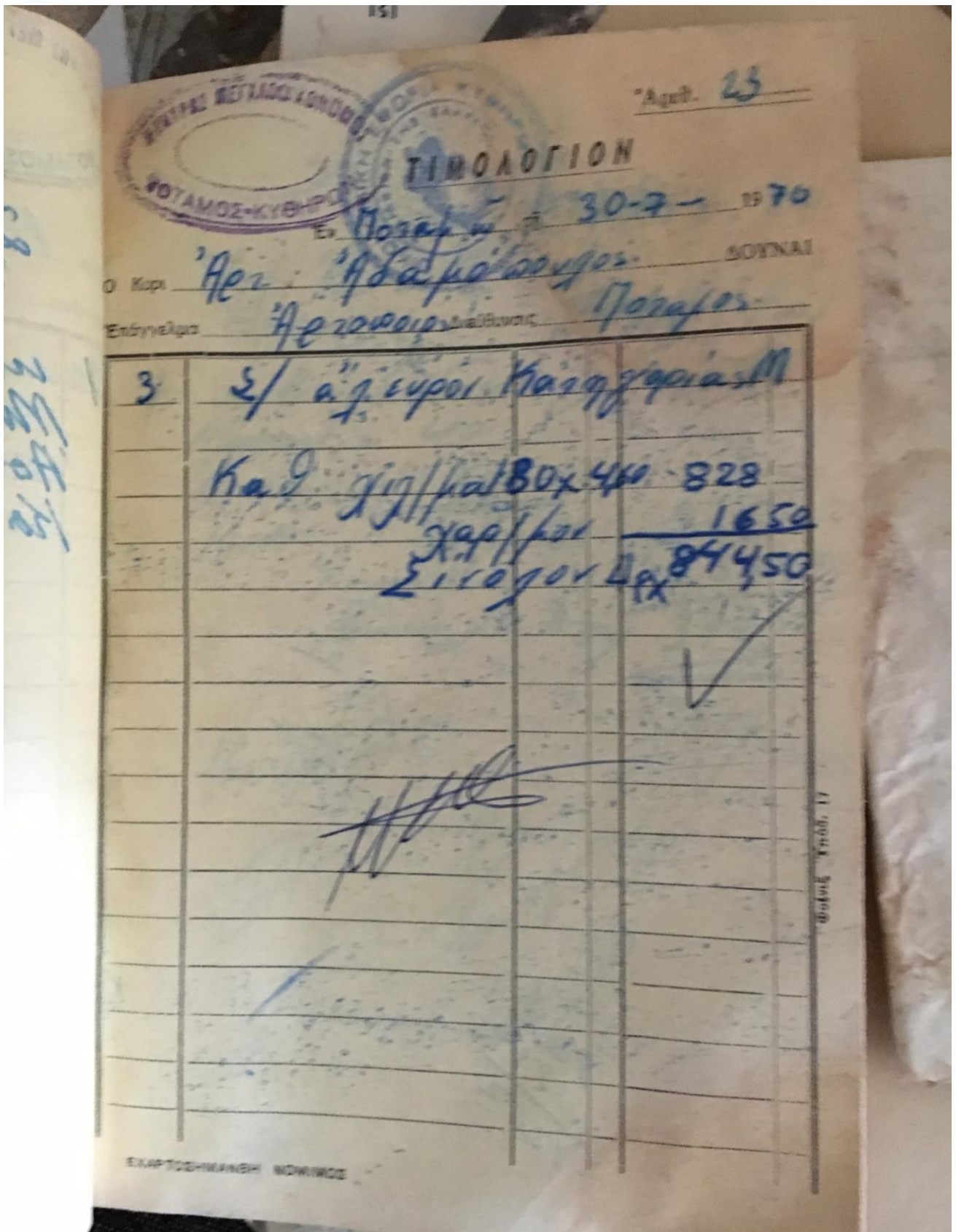
Στη συνέχεια παραθέτονται φωτογραφίες που έχουν βρεθεί σήμερα, οι οποίες περιλαμβάνουν ετικέτα της επιχείρησης (Εικόνα 3.114), κατάσταση εισπράξεων αλευρόμυλου (Εικόνα 3.115), τιμολόγιο ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.116) και επιχείρησης γενικά (Εικόνα 3.117 και Εικόνα 3.118), τριπλότυπον εισπράξεως (Εικόνα 3.119), δελτίο αποστολής (Εικόνα 3.120), δαπάνη συνδέσεως Τριφυλλείου Νοσοκομείου με εργοστάσιο ηλεκτροφωτισμού (Εικόνα 3.121) και τέλος χειρόγραφα γράμματα (Εικόνα 3.122 και Εικόνα 3.123).

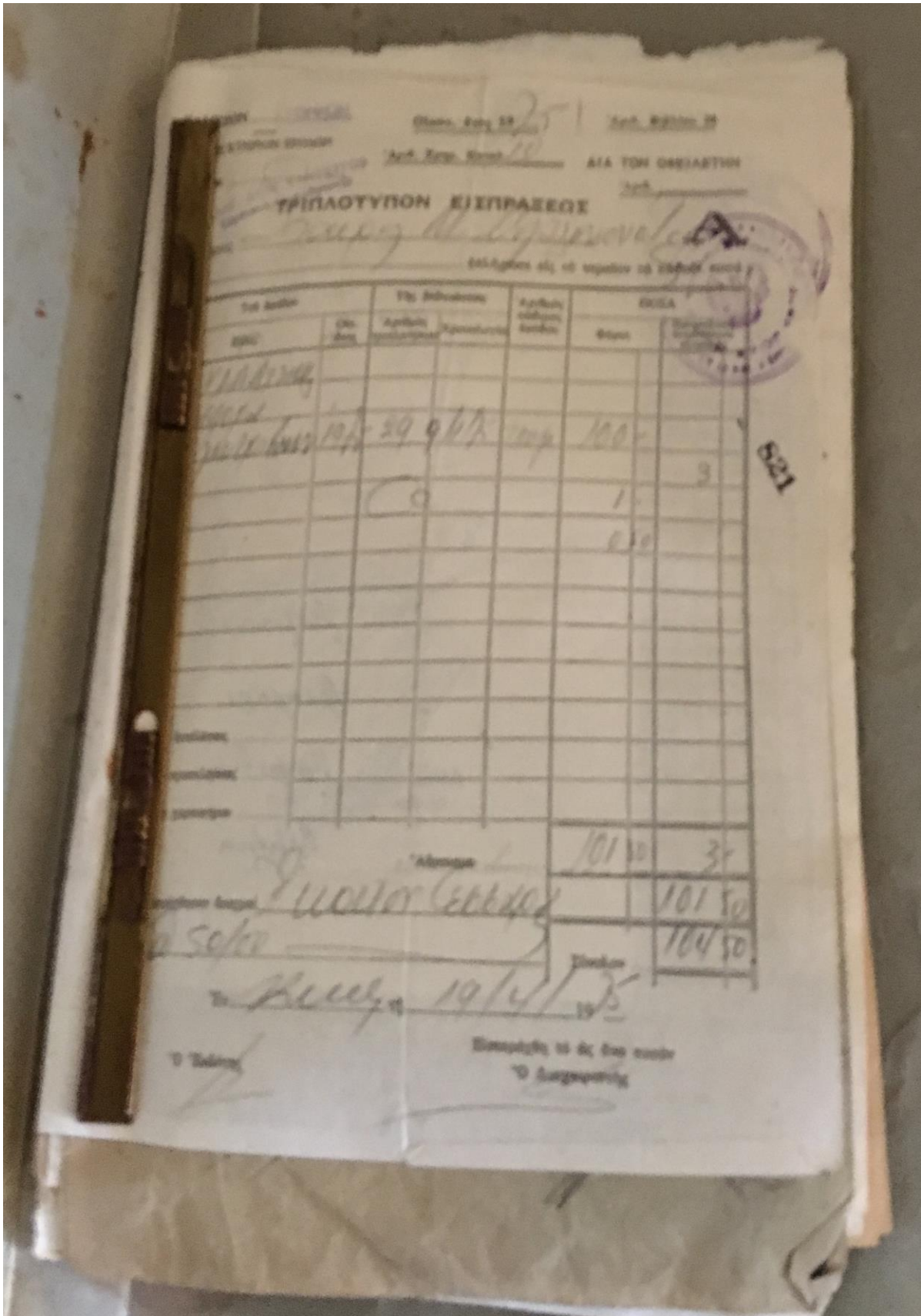
Εικόνα 3.114 Ετικέτα επιχείρησης

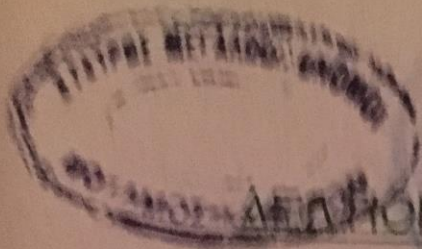
Εικόνα 3.117 Τιμολόγια επιχείρησης

Εικόνα 3.118 Τιμολόγιο επιχείρησης (συνέχεια)

Εικόνα 3.119 Τριπλότυπον εισπράξεως

Αριθ 4

ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Παραλήτης: Ελληνική εταιρία Γενικών Μεταφορών
 Έδρα: Αριστοτέλους 6 Πειραιάς
 Μεταφορέας: Διαδ. Παναγιώτην Αγιάντων Μυτιλήν
 Αριθ. Φυλ.: Διαδ. Παναγιώτην Αγιάντων Μυτιλήν

ΤΟΝ ΣΕΝΤΟΝ		ΕΙΔΟΣ
Στοιχ.	Αριθ.	
<u>ΞΕΓΜ</u>	<u>5</u>	<u>Διφάσα Διαφράγματα Ήλαιου -</u> <u>εστέρου.</u> <u>Τα ανω 5 διφάσα (Διαφρα-</u> <u>γματα) προορίζονται δια υλκων</u> <u>Δ Παναγιώτην Αγιάντων</u> <u>και Ιοσιόρογην</u>

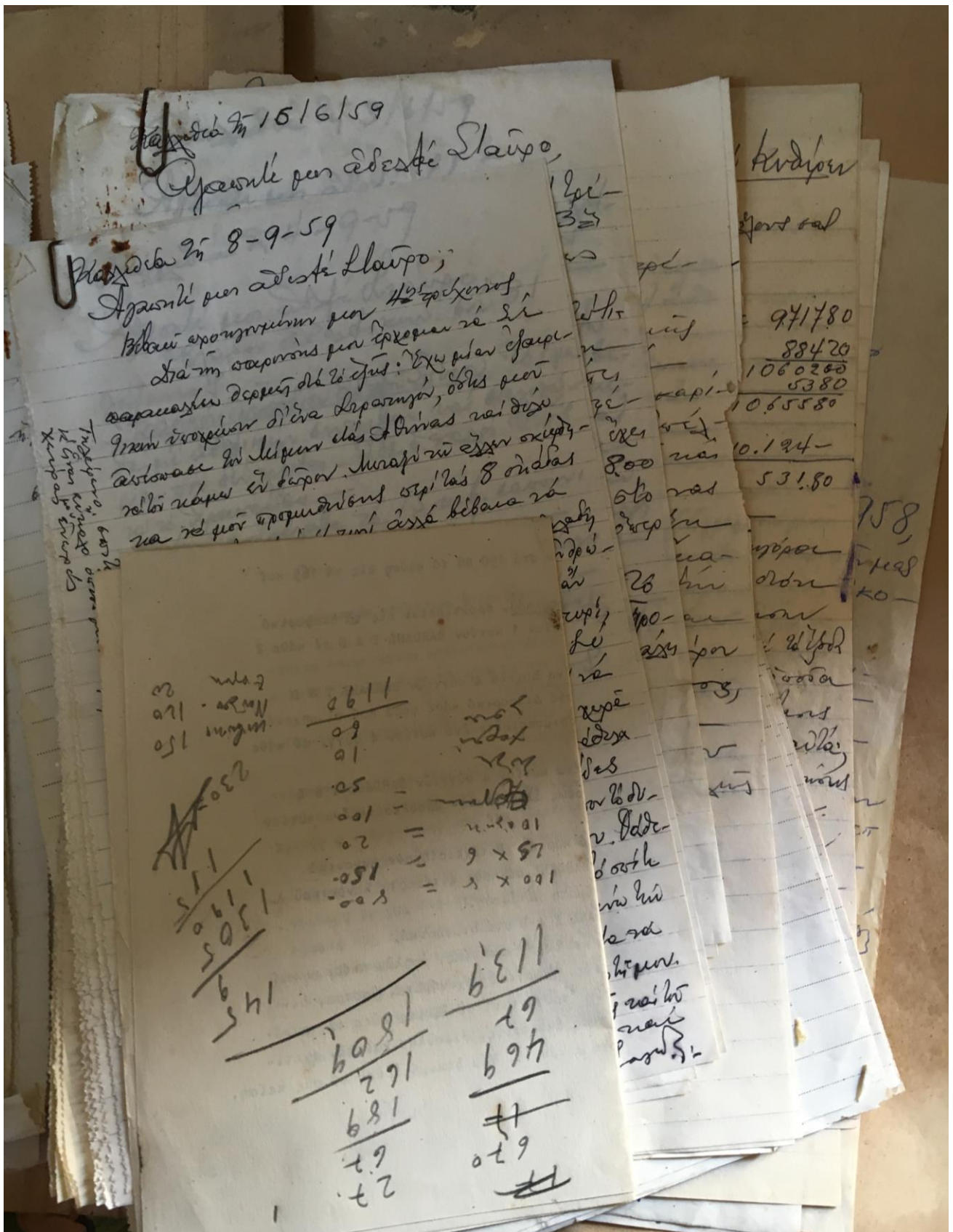
ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ 15/6/70
 Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ

Εικόνα 3.120 Δελτίο αποστολής

Δαπάνη συνδέσεως Τριφυλλείου Νοσοκομείου
με εργοστάσιο Ηλεκτροφωτισμού (δι' αγωγών κτλ)

26-5-60	Εισ Μην. Θ. Δουρῆ	Αποδοσης ἀριθ. δρχ	500-
26-5-60	Αποδοσης Τριφυλ. ἀριθ. 154.	" " 2 "	13-
2-6-60	Έξοδα καταγωγῆς ὑς ἀποδ. Ἐθνικῆς Τραπέζης		
30-6-60	ὑπ' ἀριθ. 603497-603498-603499.	δρχ	40-
30/6/60	Εισ Δω. Χρυσόφιτων ὑς ἀποδ. ἀριθ 3	" "	170-
7/7/60	Τιμολόγια ἀριθ 1159. Γ. Καραγιάν & Μ. Βίγμου.		20228-
7/7/60	" " " 131. Ι. Μανβία (κίρτους ὑγιεινῆ)		150-
11/7/60	Εισ Ἐθ. Μικρομεσολέων ὑς ἀποδ. ἀριθ 4.		193-
16/7/60	Εισ Δω. Χρυσόφιτων Ἐργασια,	" " 5	90-
17/7/60	Εισ Μην Δουρῆν Τεχνικῶν,	" " 6.	250-
17/7/60	Εισ Γ. Παν. Παυλάκη Ἐργασια,	" " 7	200-
24/7/60	Εισ Γ. Π. Παυλάκη	" " 8.	180-
24/7/60	Εισ Μ. Δουρῆν (Τεχνικῶν)	" " 9.	210-
30/7/60	Εισ Μ. Δουρῆν	" " 10	660-
30/7/60	" Μ. Τ. Μουζῶν Ἐργασια,	" " 11	340-
30/7/60	" Τρι Μουζῶν (Τεχνικῶν)	" " 12	160-
30/7/60	" Παν Μουζῶν (Ἐργασια)	" " 13	250-
26/8/60	" Μην Δουρῆν (Τεχνικῶν)	" " 14	400-
26/8/60	" Ἰων Φῶρον (")	" " 15	36-
30/8/60	" Ἐθ Παυλάκη	" " 16.	350-
30/8/60	" Ἐπιτροπὴ Ἡγεμ. Παν. Πρωτοφῶ	" " 17	3000-
11/10/60	" Εἰς Π. Μουζῶν (ὑγιεινῆ)	" " 18	86 =
23/11/60	" Δ Μουζῶν (Ἐργασια)	" " 19	60 =
26/11/60	" Ἰων Δουρῆν & Δ Μουζῶν (Τεχνικῶν)	" " 20.	220 =
31/12/60	" Ἐθ. Παυλάκη	" " 21	470 =
			<u>28256 =</u>
	Μῦθον Πρωτοφῶν Τηλ. Νῦ 78. Γ. Καραγιάν Μ. Βίγμου 20/7/60	δρχ	1206 =
	Δαπάνη ἐν συνόλῳ	δρχ	<u>27.050</u>

Εικόνα 3.121 Δαπάνη συνδέσεως Τριφυλλείου Νοσοκομείου με εργοστάσιο ηλεκτροφωτισμού

Εικόνα 3.122 Χειρόγραφα γράμματα

1.111

Κωνσταντίνε 22/10/65

Αγαπητέ μου αδελφέ Σταύρο,

Μέγιστη εδωξή μου 4/10/65 ζ' υπαριθμ

δε' της ατυροβαρίας εν. -

Λογισμὸς περὶ ΛΑΒΕΙΝ ΣΟΥ:

Ἐπισημ. 15, 21, 24, 26, 35 & 44 ἐπισημ. βάσει κατ. κη. 1841.50

διαφορὰ (αυτοβάσει) ἰσὴν

11-

Κατάρον

1830.50

@ 7.50 ἀξία δεχ. @ 7.50 13.728.70

αυτοβάσει " " " "

70-

Ἔσοθεν δεχ.

13.798.70

ΜΕΙΟΝ ΔΟΥΝΑΙ ΣΟΥ δεχ 2106-

" " 1955-

" " 5000-

" " 1956-

11.014-

Ἔσοθιον ΛΑΒΕΙΝ ΣΟΥ δεχ

2.781.40

ΣΑΠΟΥΝΙ Δὲν ἔχομε πιάσειν. Ἐκείνη 25 & 30 μίλια
ἡμεῖς, εἰ δὲν εἶναι ^{καθαρά} καθαρά ἄρα.

ΑΜΠΕΛΙ Ἄνδρ' ἵσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν εἰς ἡμεῖς, ἀνεξέλι
ἐν οἴκῳ. - ΕΡΧΟΜΟΣ ΜΟΥ Ἐσοσάτω ἡ εἰσαγωγὴ

ἀλλ' οἰκονομικῶς εἶναι με ἐπιδοθῆναι.

Ἐπειδή, εἰ ὅταν τὰς διὰ τὸν περὶ, ἀπὸ
μὴ ἀνοχίαν ἐσὼν καὶ τὸν αὐτὸν -

de feso ὁ αὐτὸς

Γεωργίου

Εικόνα 3.123 Χειρόγραφα γράμματα (συνέχεια)

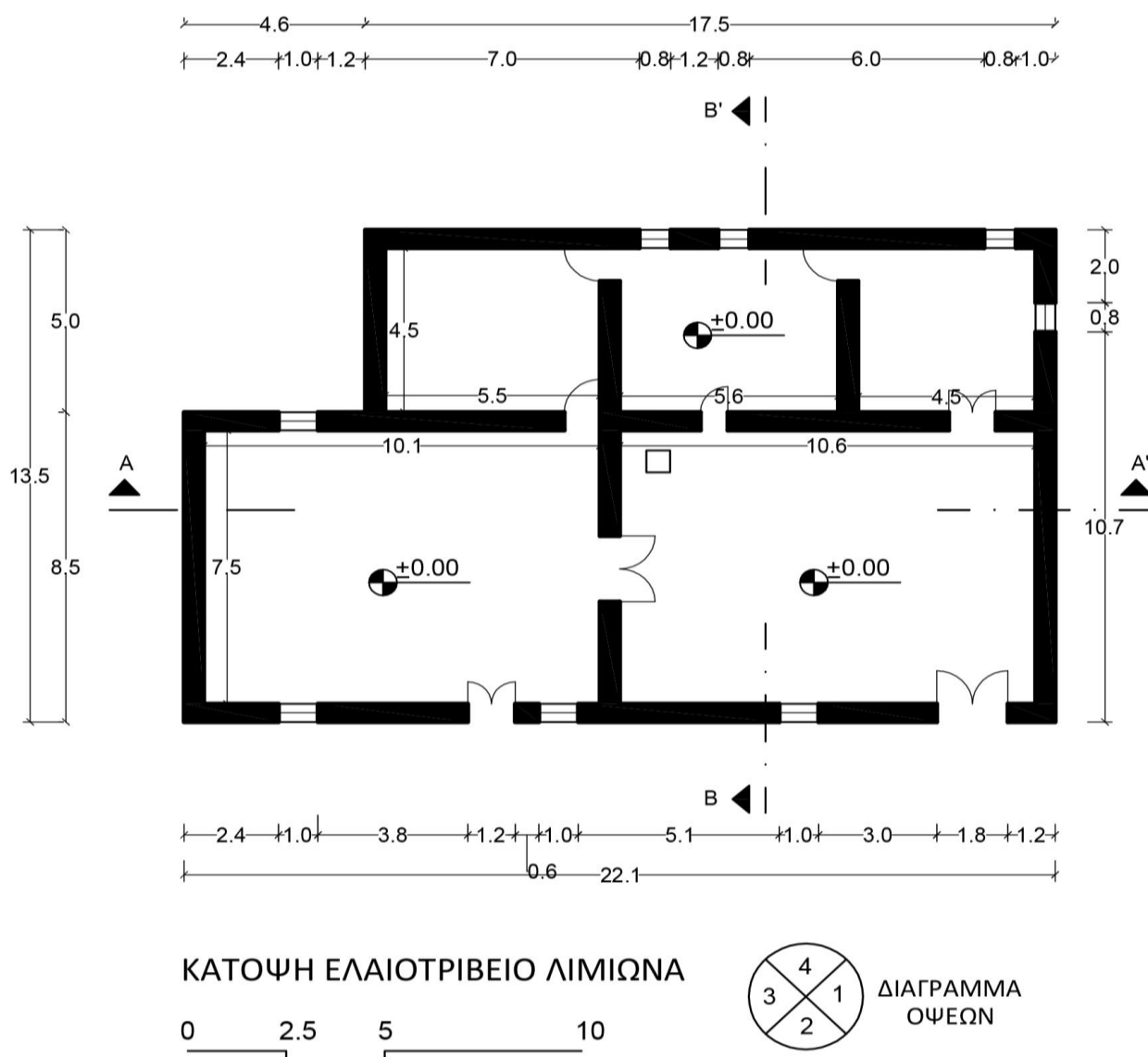
3.3.17.2 Ελαιοτριβείο στην περιοχή του Λιμιώνα

Στην περιοχή του Λιμιώνα συναντάται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου (Εικόνα 3.124), το οποίο πλέον είναι εγκαταλελειμμένο. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1900, από τον Μιχάλη Μεγαλοκονόμο. Στην Εικόνα 3.128 φαίνεται ο εσωτερικός χώρος του ελαιοτριβείου. Μέσα σε αυτό σώζονται ακόμη, το πιεστήριο και ο ελαιόμυλος (Εικόνα 3.129, Εικόνα 3.130 και Εικόνα 3.131), η ντιζελομηχανή του ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.132) και ο μηχανισμός περιστροφής (Εικόνα 3.133).

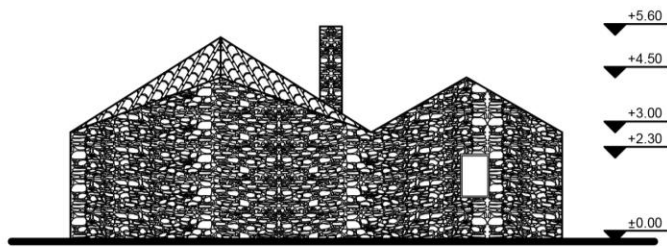

Εικόνα 3.124 Το ελαιοτριβείο στην περιοχή του Λιμιώνα στην παρούσα κατάσταση

Στη συνέχεια, παραθέτονται τα σχέδια του ελαιοτριβείου στην αρχική του κατάσταση, όπως αποτυπώθηκαν από επιτόπια αυτοψία σε συνδυασμό με γνώση της πρότερης κατάστασης του χώρου. Συγκεκριμένα, στην Εικόνα 3.125 απεικονίζεται η κάτοψη του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή του Λιμιώνα, επάνω στην οποία υπάρχει το διάγραμμα με την αρίθμηση των όψεων. Πρόκειται για ένα ισόγειο κτίριο με πολλούς χώρους, κτισμένο από λιθοδομή. Στο κτίριο αυτό υπήρχαν δύο στέγες, η μία εκ των οποίων δίρριχτη ξύλινη κεραμοσκεπή, ενώ η δεύτερη τετράρριχτη ξύλινη κεραμοσκεπή. Η δίρριχτη στέγη βρίσκεται επάνω από το μικρότερο ορθογωνικό τμήμα της κάτοψης, διαστάσεων 17,50 x 5,00 μέτρων, ενώ η τετράρριχτη βρίσκεται επάνω από το μεγαλύτερο ορθογωνικό τμήμα της κάτοψης διαστάσεων 22,10 x 8,50 μέτρων. Επιπλέον, στην Εικόνα 3.126 απεικονίζονται οι όψεις του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή του Λιμιώνα και τέλος στην Εικόνα 3.127 οι τομές AA' και BB' στις θέσεις όπου φαίνονται στην κάτοψη.

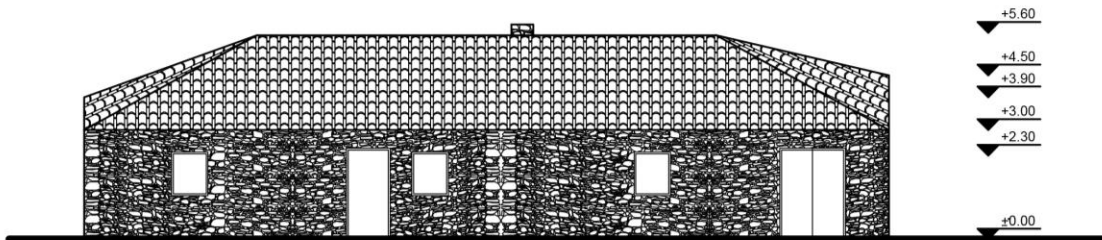

Εικόνα 3.125 Κάτοψη του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή του Λιμιώνα

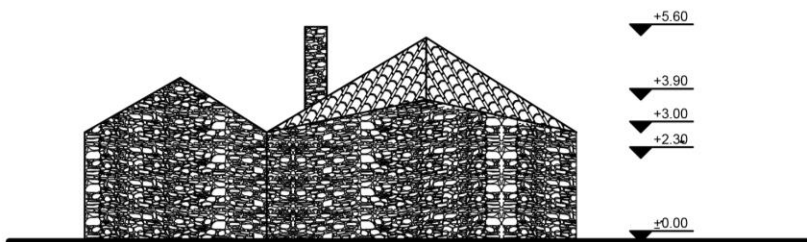
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΛΙΜΙΩΝΑ : ΟΨΗ 1

0 2.5 5 10

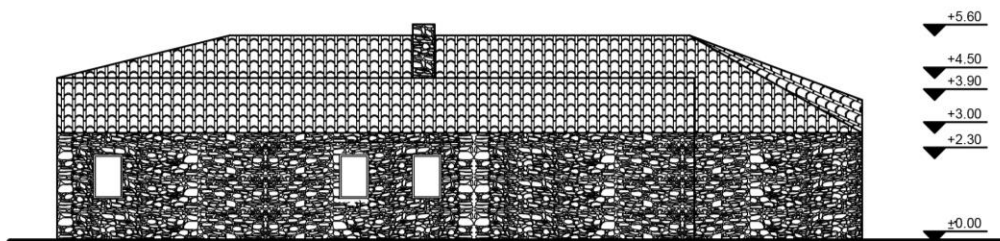
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΛΙΜΙΩΝΑ : ΟΨΗ 2

0 2.5 5 10

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΛΙΜΙΩΝΑ : ΟΨΗ 3

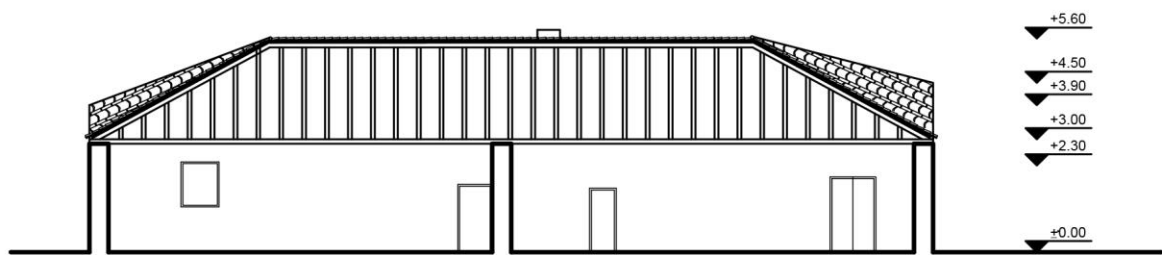
0 2.5 5 10

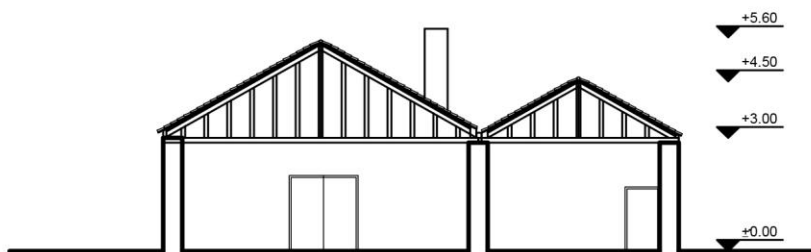
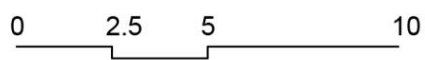
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΛΙΜΙΩΝΑ : ΟΨΗ 4

0 2.5 5 10

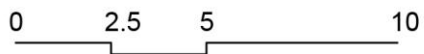
Εικόνα 3.126 Όψεις του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή του Λιμιώνα

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΛΙΜΙΩΝΑ : ΤΟΜΗ ΑΑ'

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΛΙΜΙΩΝΑ : ΤΟΜΗ ΒΒ'

Εικόνα 3.127 Τομές του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή του Λιμιώνα

Εικόνα 3.128 Εσωτερικός χώρος ελαιοτριβείου στην περιοχή του Λιμιώνα

Εικόνα 3.129 Το πιεστήριο και ο ελαιόμυλος

Εικόνα 3.130 Πιστήριο

Εικόνα 3.131 Ελαιόμυλος

Εικόνα 3.132 Η νιζελομηχανή του ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.133 Μηχανισμός περιστροφής

3.3.17.3 Ελαιοτριβείο στην περιοχή των Μητάτων

Στην περιοχή των Μητάτων βρίσκεται το ελαιοτριβείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου (Εικόνα 3.134, Εικόνα 3.135 και Εικόνα 3.136), το οποίο πλέον είναι εγκαταλελειμμένο. Στην Εικόνα 3.140 παρουσιάζεται το εσωτερικό του ελαιοτριβείου, εν ώρα λειτουργίας εκείνη την εποχή.

Εικόνα 3.134 Το ελαιοτριβείο στην περιοχή των Μητάτων

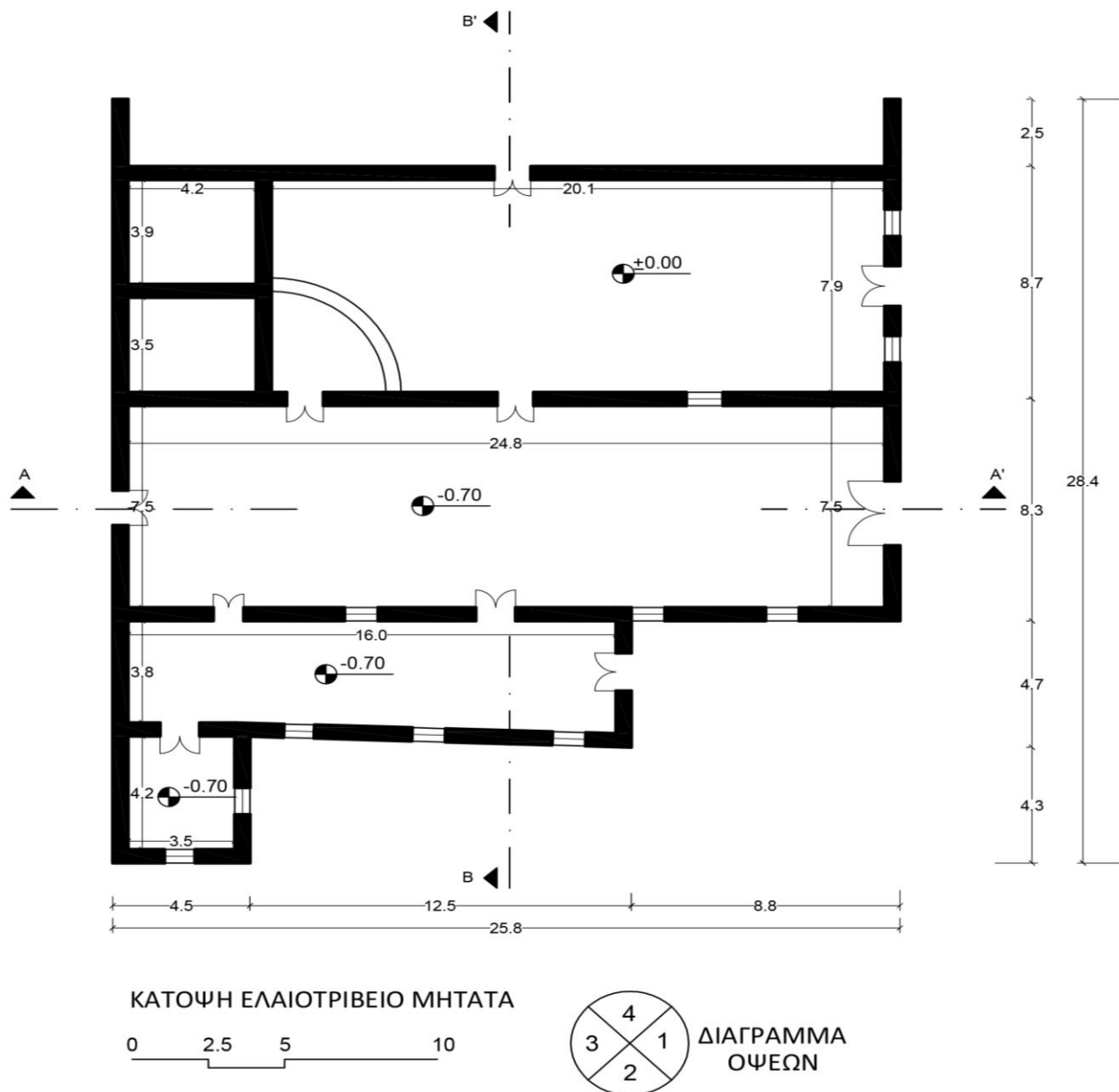

Εικόνα 3.135 Πρόσωση ελαιοτριβείου στην περιοχή των Μητάτων

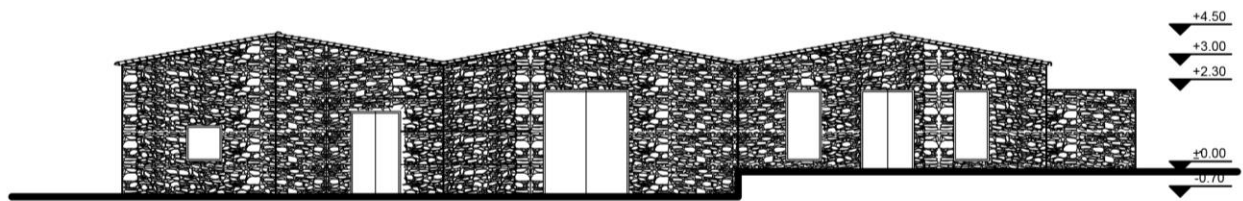

Εικόνα 3.136 Πίσω όψη ελαιοτριβείου στην περιοχή των Μητάτων

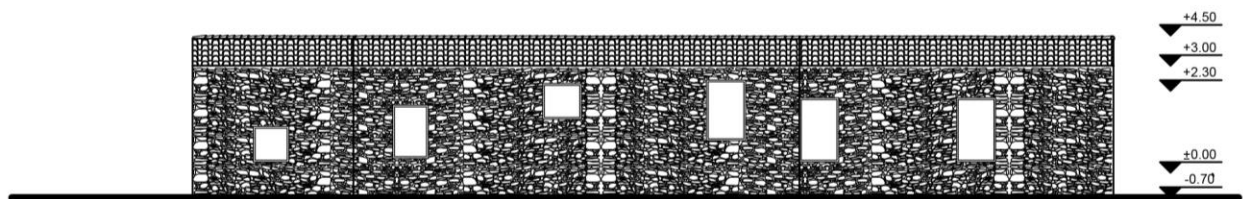
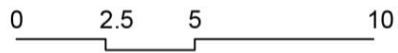
Στη συνέχεια, παραθέτονται τα σχέδια του ελαιοτριβείου, όπως αποτυπώθηκαν από επιτόπια αυτοψία. Συγκεκριμένα, στην Εικόνα 3.137 απεικονίζεται η κάτοψη του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή των Μητάτων, επάνω στην οποία υπάρχει το διάγραμμα με την αρίθμηση των όψεων. Πρόκειται για ένα ισόγειο κτίριο με πολλούς χώρους, κτισμένο από λιθοδομή. Οι χώροι του απαρτίζονται από τέσσερα ορθογωνικά τμήματα. Τα δύο μεγάλα ορθογωνικά τμήματα διαστάσεων 25,80 x 8,70 μέτρων και 28,80 x 8,30 μέτρων στεγάζονται από δίρριχτες μεταλλικές κεραμοσκεπείς στέγες, ενώ τα δύο μικρότερα από μονόριχτες κεραμοσκεπείς στέγες. Επιπλέον, στην Εικόνα 3.138 απεικονίζονται οι όψεις του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή των Μητάτων και τέλος στην Εικόνα 3.139 οι τομές ΑΑ' και ΒΒ' στις θέσεις όπου φαίνονται στην κάτοψη.

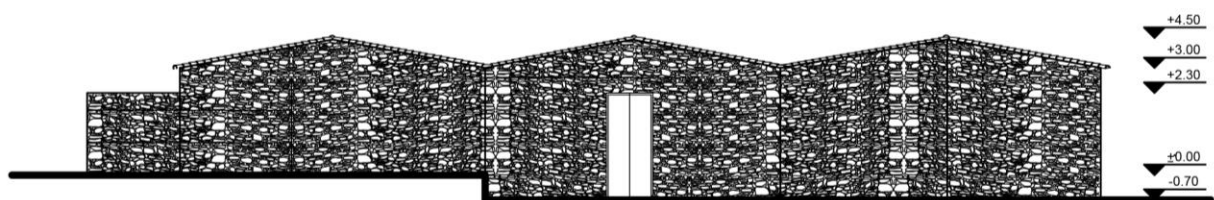
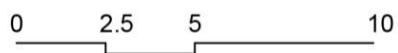
Εικόνα 3.137 Κάτοψη του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή των Μητάτων

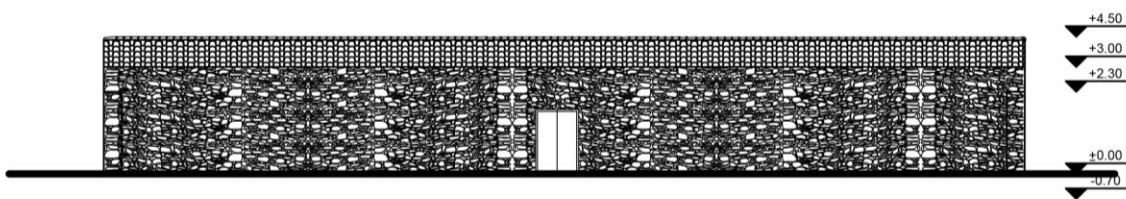
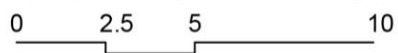
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΜΗΤΑΤΑ : ΟΨΗ 1

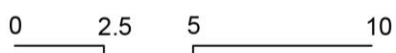
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΜΗΤΑΤΑ : ΟΨΗ 2

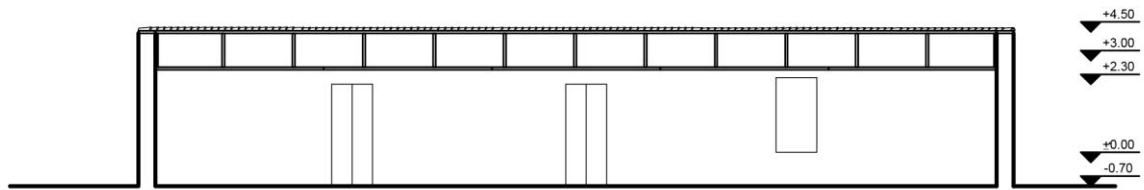
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΜΗΤΑΤΑ : ΟΨΗ 3

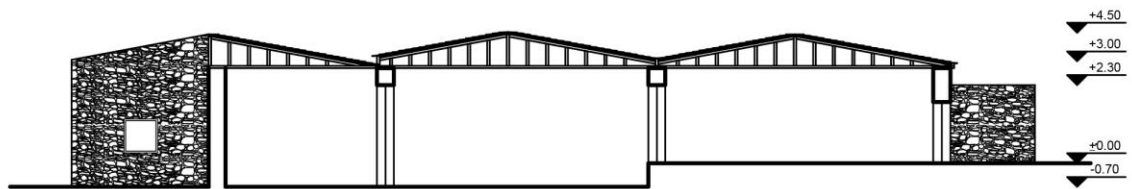
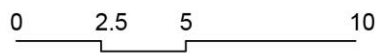
ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΜΗΤΑΤΑ : ΟΨΗ 4

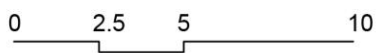
Εικόνα 3.138 Όψεις του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή των Μητάτων

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΜΗΤΑΤΑ : ΤΟΜΗ ΑΑ'

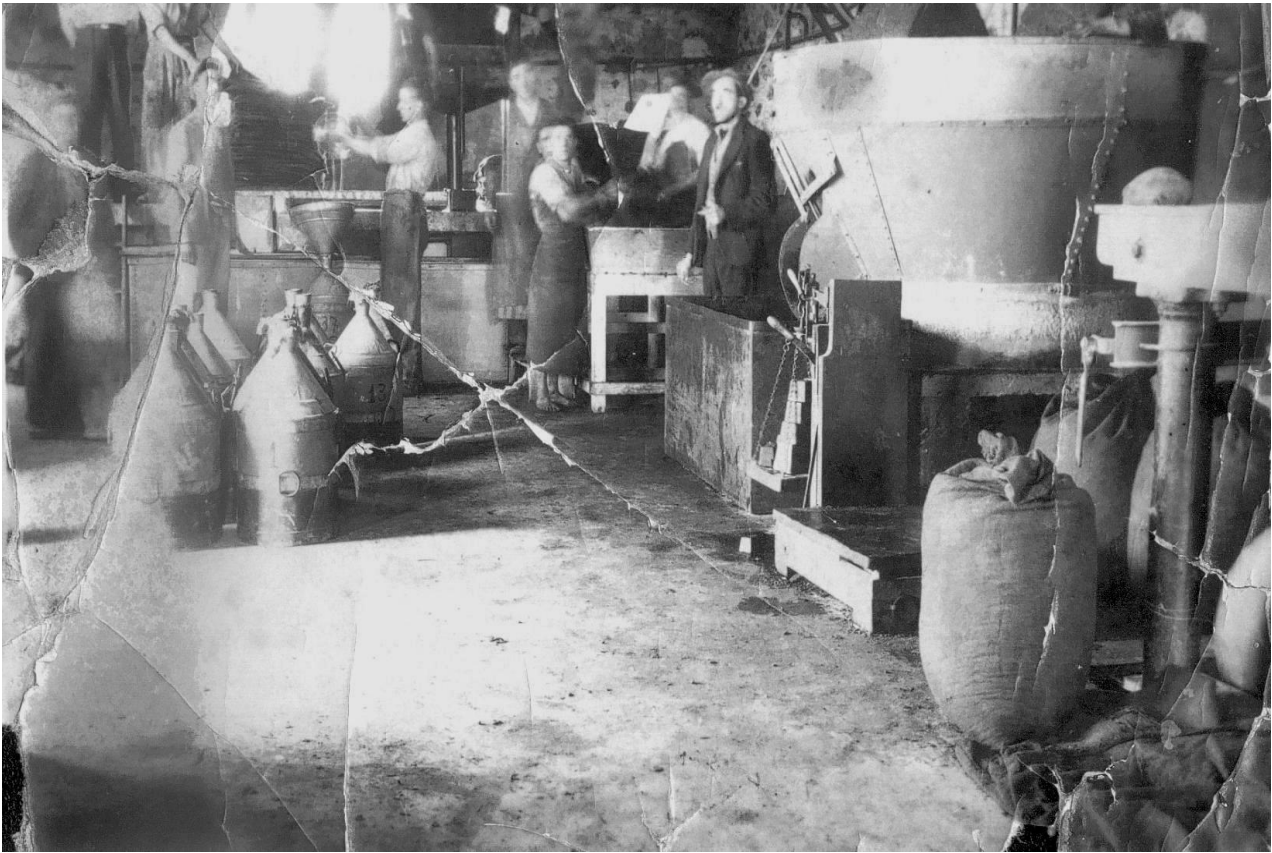

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ΜΗΤΑΤΑ : ΤΟΜΗ ΒΒ'

Εικόνα 3.139 Τομές του ελαιοτριβείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή των Μητάτων

Στην Εικόνα 3.141 φαίνεται η μεταφορά στέγης του ελαιοτριβείου εκείνη την εποχή μέσα από μία παλαιά φωτογραφία.

Εικόνα 3.140 Εσωτερικό ελαιοτριβείου, εν ώρα λειτουργίας

Εικόνα 3.141 Μεταφορά στέγης ελαιοτριβείου

Στη συνέχεια παραθέτονται κάποιες χαρακτηριστικές λεπτομέρειες της υδροροής της στέγης (Εικόνα 3.142 και Εικόνα 3.143) και δύο γενικές όψεις της (Εικόνα 3.144 και Εικόνα 3.145). Σημειώνεται ότι ενώ κατά βάση στο κτίριο γίνεται χρήση μεταλλικής στέγης (Εικόνα 3.146), υπάρχουν κάποιοι χώροι όπου γίνεται χρήση ξύλινων δοκαριών (Εικόνα 3.147).

Εικόνα 3.142 Υδροροή στέγης

Εικόνα 3.143 Υδρορορή στέγης (συνέχεια)

Εικόνα 3.144 Στέγη ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.145 Στέγη ελαιοτριβείου (συνέχεια)

Εικόνα 3.146 Στέγη μεταλλική

Εικόνα 3.147 Στέγη ξύλινη

Επιπλέον μέσα από μία σειρά φωτογραφιών παρουσιάζεται ο εσωτερικός χώρος του ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.150, Εικόνα 3.151, Εικόνα 3.152, Εικόνα 3.153) στη σημερινή του κατάσταση, όπου διακρίνεται ένας εσωτερικός τοίχος (Εικόνα 3.148), η κουζίνα (Εικόνα 3.149), μία μηχανή ελαιοτριβείου (Εικόνα 3.154), πιεστήρια (Εικόνα 3.155) με την επιγραφή της κατασκευάστριας εταιρείας του πιεστηρίου (Εικόνα 3.156), ένας μηχανισμός περιστροφής (Εικόνα 3.157 και Εικόνα 3.158), ένα βαρέλι αποθήκευσης (Εικόνα 3.159), ένας ελαιόμυλος (Εικόνα 3.160), μία λεπτομέρεια οπής από την οποία έρεε η ελαιόπαστα (Εικόνα 3.161 και Εικόνα 3.162) και τέλος ελαιόπετρες (Εικόνα 3.163).

Εικόνα 3.148 Εσωτερικός τοίχος

Εικόνα 3.149 Εσωτερικός χώρος – Κουζίνα

Εικόνα 3.150 Εσωτερικός χώρος

Εικόνα 3.151 Εσωτερικός χώρος (συνέχεια)

Εικόνα 3.152 Εσωτερικός χώρος (συνέχεια)

Εικόνα 3.153 Εσωτερικός χώρος (συνέχεια)

Εικόνα 3.154 Μηχανή ελαιοτριβείου

Εικόνα 3.155 Πιεστήρια

Εικόνα 3.156 Επιγραφή κατασκευάστριας εταιρείας του πιεστηρίου

Εικόνα 3.157 Μηχανισμός περιστροφής

Εικόνα 3.158 Μηχανισμός περιστροφής (συνέχεια)

Εικόνα 3.159 Βαρέλι αποθήκευσης

Εικόνα 3.160 Ελαιόμυλος

Εικόνα 3.161 Οπή από την οποία έρεε η ελαιόπαστα

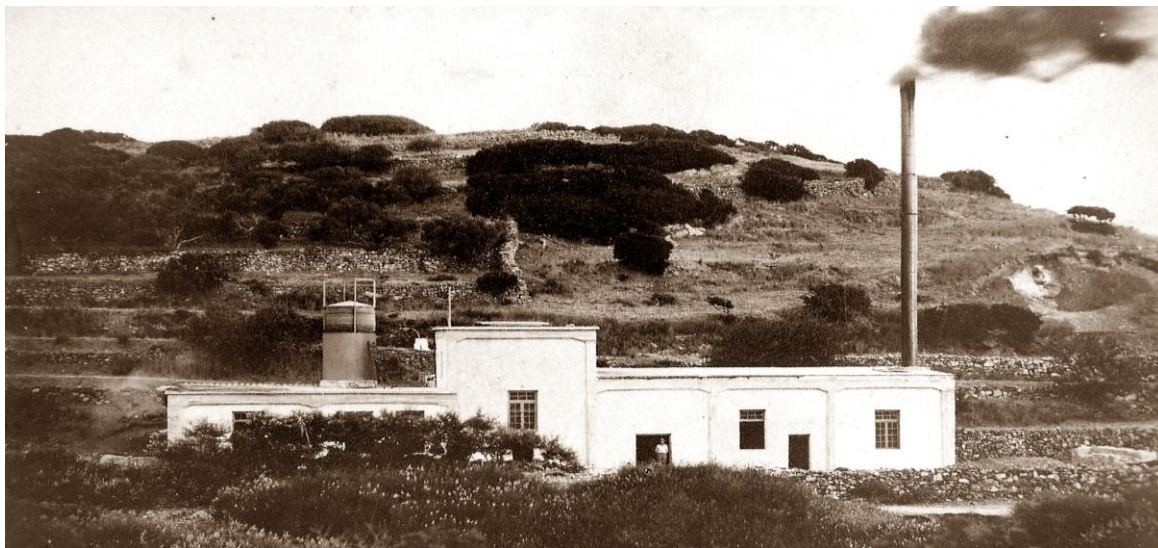
Εικόνα 3.162 Οπή από την οποία έρεε η ελαιόπαστα

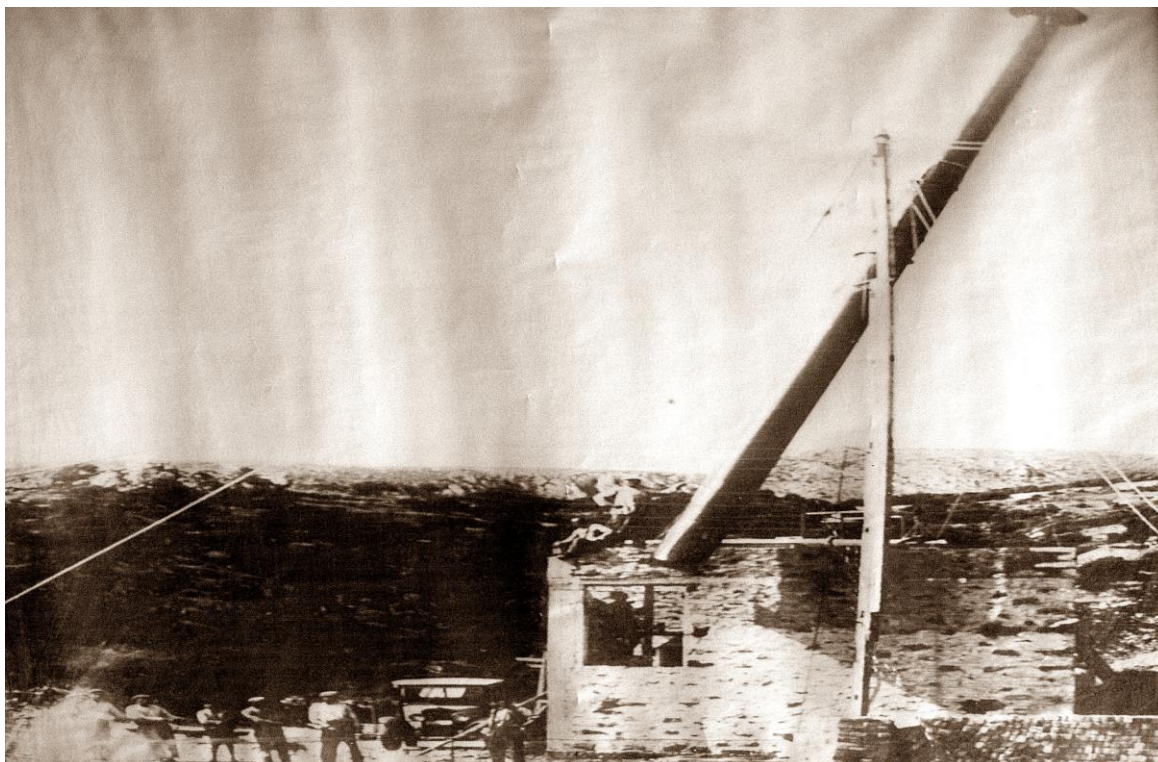
Εικόνα 3.163 Ελαιόπετρες

3.3.17.4 Πυρηνελαιουργείο στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας

Στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας βρίσκεται το πυρηνελαιουργείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου (Εικόνα 3.164), το οποίο πλέον είναι εγκαταλελειμμένο. Το εν λόγω ελαιοτριβείο πρωτολειτούργησε το 1939, από τον Μιχάλη Μεγαλοκονόμο. Η Εικόνα 3.165 αποτελεί μία παλαιά φωτογραφία εκείνης της εποχής, η οποία απεικονίζει την τοποθέτηση της καμινάδας του πυρηνελαιουργείου.

Εικόνα 3.164 Το Πυρηνελαιουργείο όπως ήταν τότε, εν λειτουργία

Εικόνα 3.165 Τοποθέτηση της καμινάδας

Στη συνέχεια παρατίθενται φωτογραφίες (Εικόνα 3.166, Εικόνα 3.167, Εικόνα 3.168 και Εικόνα 3.169) από την παρούσα κατάσταση του πυρηνελαιουργείου. Στην Εικόνα 3.173 απεικονίζεται το καμίνι του πυρηνελαιουργείου, ενώ στην Εικόνα 3.174 η αποθήκη του.

Εικόνα 3.166 Η παρούσα κατάσταση του πυρηνελαιουργείου

Εικόνα 3.167 Πρόσωση πυρηνελαιουργείου

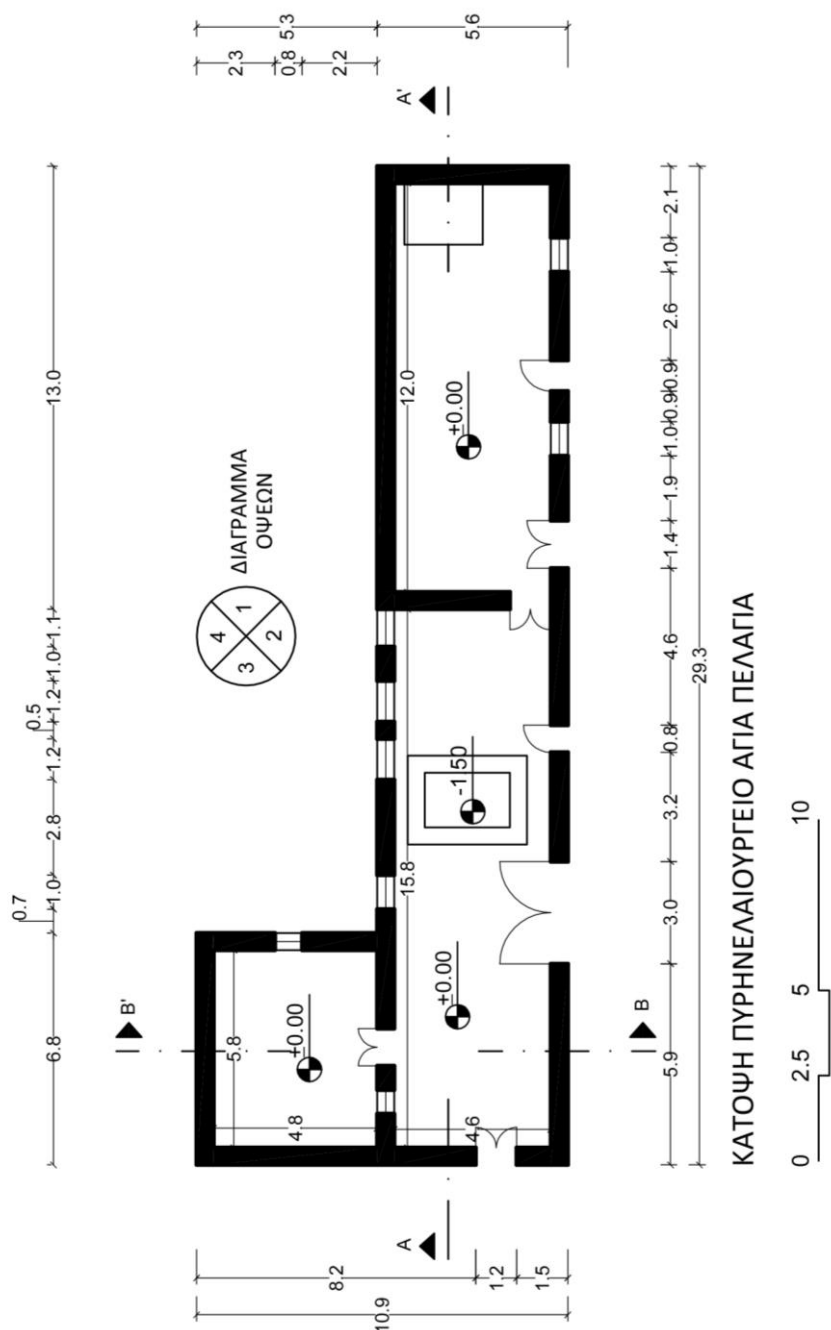

Εικόνα 3.168 Περιβάλλοντας χώρος πυρηνελαιουργείου

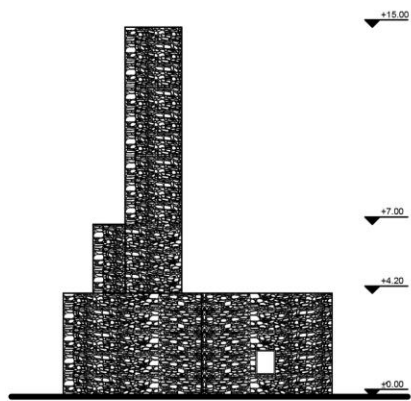

Εικόνα 3.169 Κεντρική εισοδος πυρηνελαιουργείου

Στη συνέχεια, παραθέτονται τα σχέδια του πυρηνελαιουργείου, όπως αποτυπώθηκαν από επιτόπια αυτοψία. Συγκεκριμένα, στην Εικόνα 3.170 απεικονίζεται η κάτοψη του πυρηνελαιουργείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας, επάνω στην οποία υπάρχει το διάγραμμα με την αρίθμηση των όψεων. Πρόκειται για ένα ισόγειο κτίριο από οπτοπλινθοδομή, επιχρισμένο εσωτερικά και εξωτερικά, που αποτελείται από πολλούς χώρους. Επιπλέον, στην Εικόνα 3.89 απεικονίζονται οι όψεις του πυρηνελαιουργείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας και τέλος στην Εικόνα 3.90 οι τομές ΑΑ' και ΒΒ' στις θέσεις όπου φαίνονται στην κάτοψη.

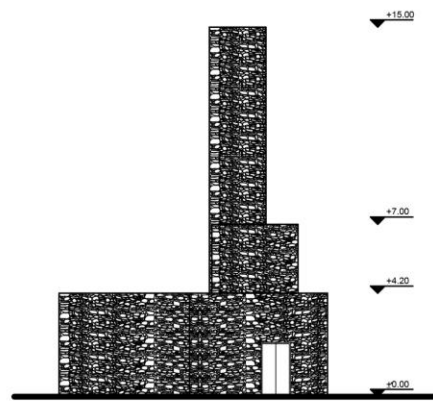

Εικόνα 3.170 Κάτοψη του πυρηνελαιουργείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας

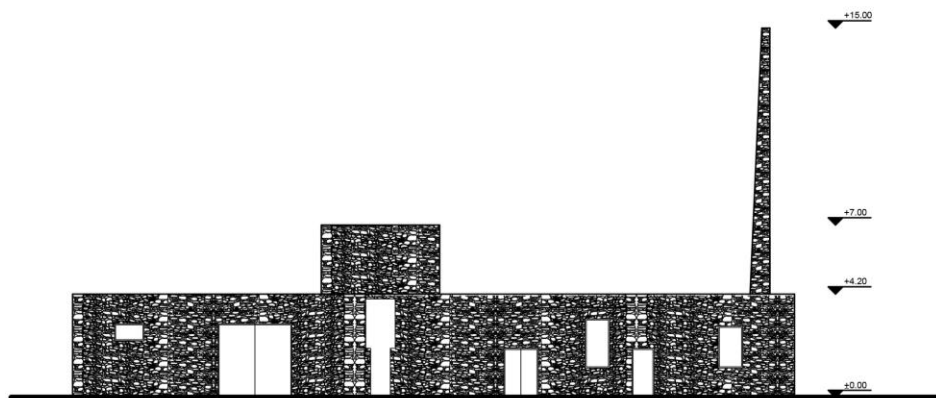
ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ:
ΟΨΗ 1

0 2.5 5 10

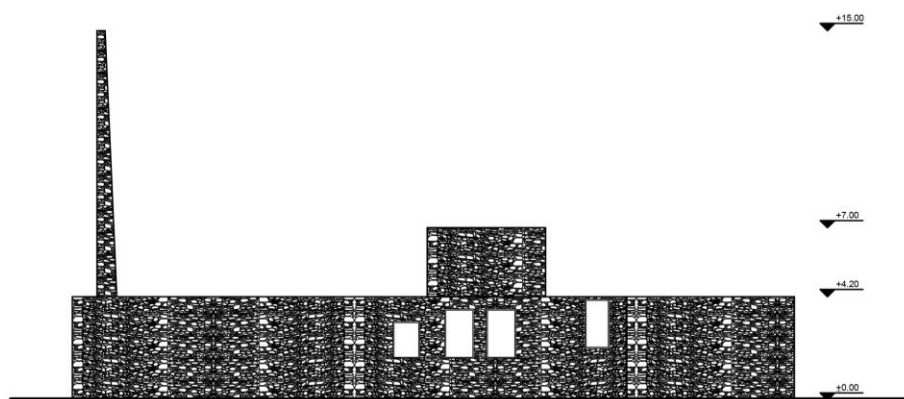
ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ :
ΟΨΗ 3

0 2.5 5 10

ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ : ΟΨΗ 2

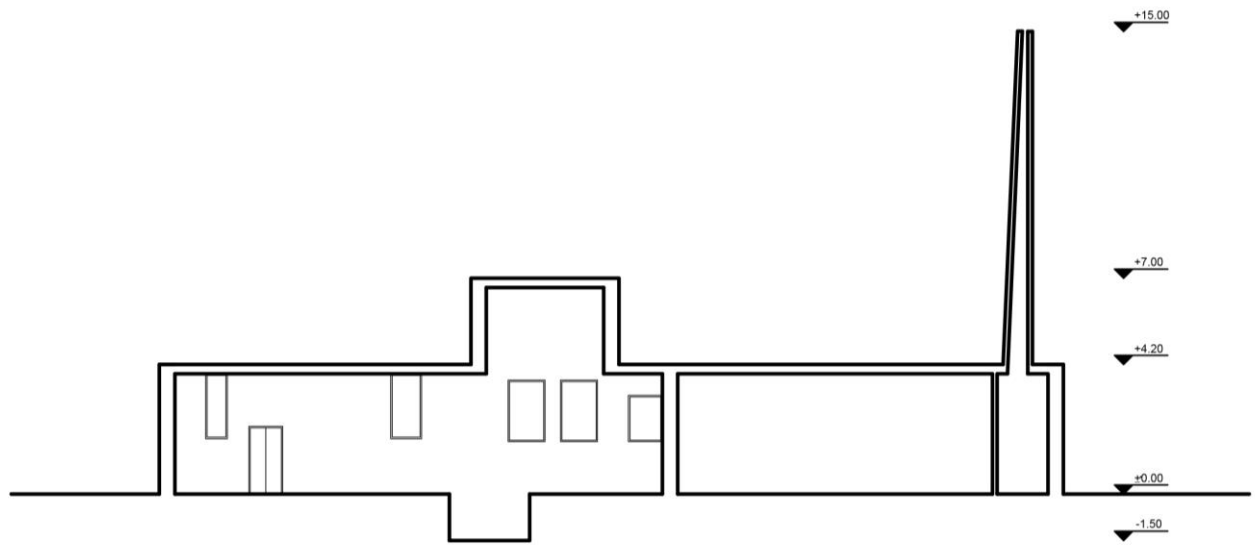
0 2.5 5 10

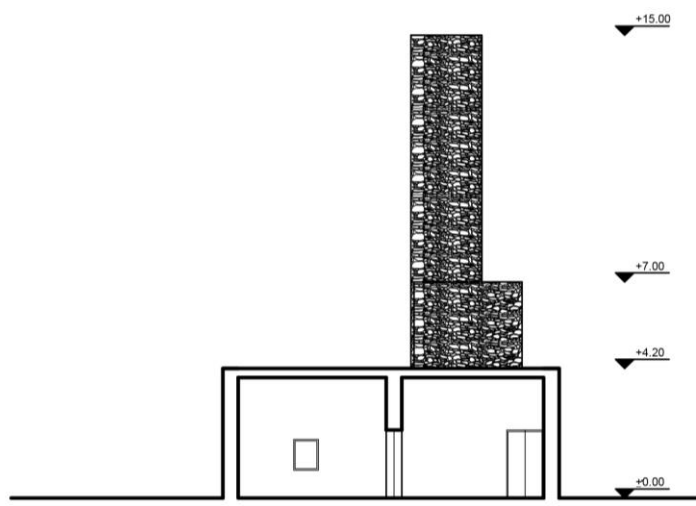
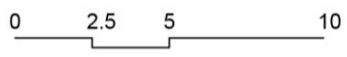
ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ: ΟΨΗ 4

0 2.5 5 10

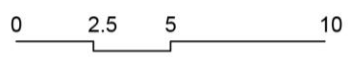
Εικόνα 3.171 Όψεις του πυρηνελαιουργείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας

ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ : ΤΟΜΗ ΑΑ'

ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ : ΤΟΜΗ ΒΒ'

Εικόνα 3.172 Τομές του πυρηνελαιουργείου της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας

Στο εσωτερικό του σώζεται αρκετός από τον εξοπλισμό του πυρηνελαιουργείου, όπως ο μηχανισμός περιστροφής (Εικόνα 3.175, Εικόνα 3.176, Εικόνα 3.177 και Εικόνα 3.178), η ατμομηχανή του πυρηνελαιουργείου (Εικόνα 3.179), ο αυξομειωτής πίεσης (Εικόνα 3.180), βαρέλια αποθήκευσης πετρελαίου για την μηχανή (Εικόνα 3.181, το μπόιλερ ζεστού νερού (Εικόνα 3.182), και κάποια καζάνια (Εικόνα 3.183) το εσωτερικό των οποίων φαίνεται στην Εικόνα 3.184, όπως προκύπτει από την επιτόπου αυτοψία και φωτογραφική αποτύπωση. Τέλος, παρουσιάζεται και το αυτοκίνητο της οικογένειας «ο Αετός» στην Εικόνα 3.185, όπως σώζεται σήμερα εκεί.

Εικόνα 3.173 Καμίνα

Εικόνα 3.174 Αποθήκη πυρηνελαιουργείου

Εικόνα 3.175 Μηχανισμός περιστροφής

Εικόνα 3.176 Μηχανισμός περιστροφής (συνέχεια)

Εικόνα 3.177 Μηχανισμός περιστροφής (συνέχεια)

Εικόνα 3.178 Μηχανισμός περιστροφής (συνέχεια)

Εικόνα 3.179 Ατμομηχανή πυρηνελαιουργείου

Εικόνα 3.180 Αυξομειωτής πίεσης

Εικόνα 3.181 Βαρέλια αποθήκευσης πετρελαίου για την μηχανή

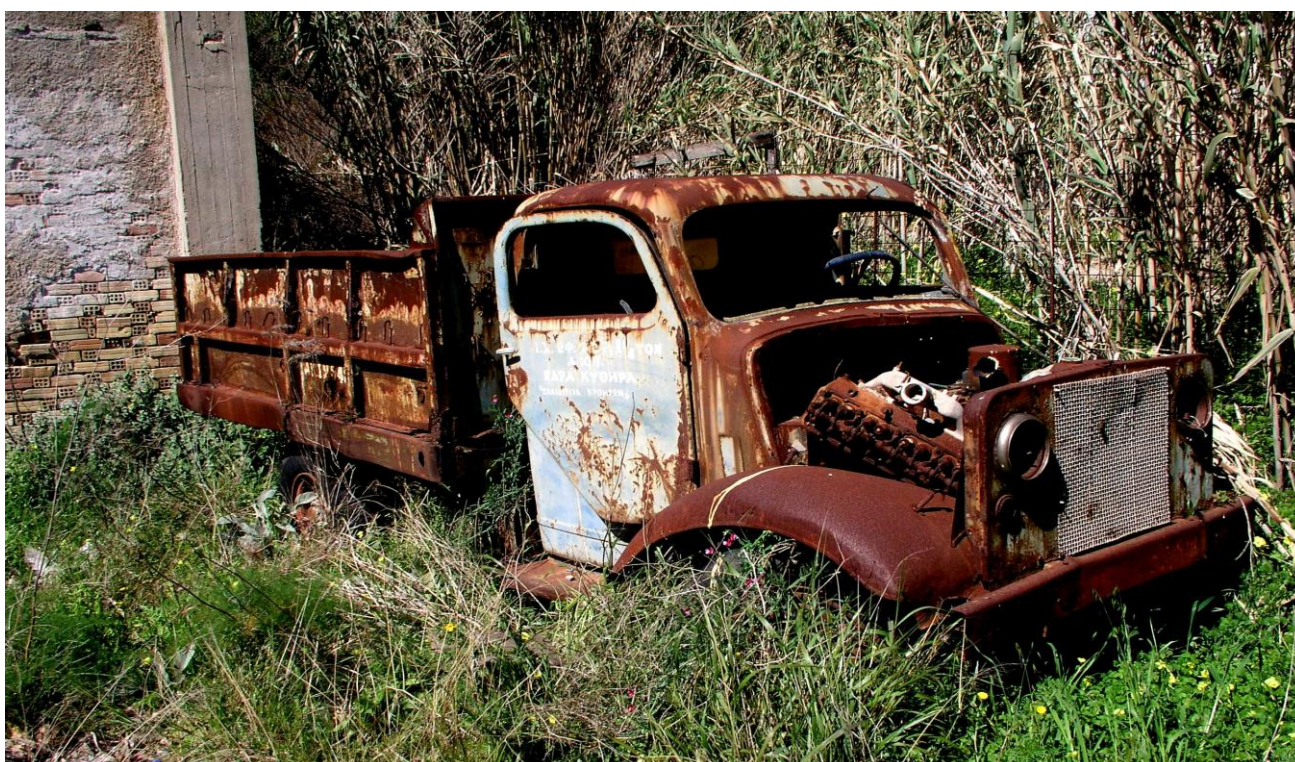
Εικόνα 3.182 Μπόιλερ ζεστού νερού

Εικόνα 3.183 Καζάνια

Εικόνα 3.184 Εσωτερικό καζανιού

Εικόνα 3.185 Το αυτοκίνητο της οικογένειας, ο Αετός

4 Κεφάλαιο. ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ

4.1 Σαπωνοποιείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου

Το σαπωνοποιείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου λειτουργούσε εντός του ελαιοτριβείου της οικογένειας στον Ποταμό. Εκεί συνέλεγαν όλο το πυρηνέλαιο από το νησί για την παραγωγή του σαπουνιού.

Στην Εικόνα 4.1 απεικονίζονται δοχεία αποθήκευσης πυρηνελαίου όπως σώζονται σήμερα.

Εικόνα 4.1 Δοχεία αποθήκευσης πυρηνελαίου

Επιπλέον, στην Εικόνα 4.2 φαίνεται η επιγραφή της εταιρείας Μεγαλοοικονόμου, όπως βρίσκεται στη σημερινή της κατάσταση.

Εικόνα 4.2 Επιγραφή εταιρείας

Στις εικόνες που ακολουθούν παρουσιάζονται σαπούνια παραγωγής Μεγαλοκονόμου (Εικόνα 4.3 και Εικόνα 4.4) και σφραγίδες (Εικόνα 4.5, Εικόνα 4.6 και Εικόνα 4.7) μεταξύ των οποίων και μία κυκλική, που βρέθηκαν, στη σημερινή τους κατάσταση. Τέλος, στην Εικόνα 4.8 απεικονίζεται μία σπάτουλα ανακατέματος εκείνης της εποχής.

Εικόνα 4.3 Σαπούνι παραγωγής Μεγαλοκονόμου

Εικόνα 4.4 Σαπούνια που βρέθηκαν

Εικόνα 4.5 Σφραγίδες που βρέθηκαν

Εικόνα 4.6 Σφραγίδες που βρέθηκαν (συνέχεια)

Εικόνα 4.7 Κυκλική σφραγίδα

Εικόνα 4.8 Σπάτουλα ανακατέματος

5 Κεφάλαιο. ΚΕΡΑΜΟΠΟΙΕΙΑ

5.1 Τρόπος λειτουργίας – επεξεργασίας

Τα κεραμοποιεία αποτελούσαν μικρές υπαίθριες κατασκευές, όπου η επιλογή του σημείου κατασκευής τους γινόταν βάση του εδάφους και της βλάστησης. Για αυτόν τον λόγο τα περισσότερα κεραμοποιεία συναντώνται στο βόρειο μέρος του νησιού και συγκεκριμένα στην περιοχή της Αγίας Πελαγίας, λόγω της σύστασης του εδάφους, το οποίο ήταν πλούσιο σε άργιλο. Στην Εικόνα 5.1 παρουσιάζεται το αργιλικό έδαφος της περιοχής, όπου φαίνεται το έντονο κόκκινο χρώμα του, το οποίο και αποδεικνύει την κυριαρχία της αργίλου.

Εικόνα 5.1 Αργιλικό έδαφος

Η διαδικασία κατασκευής κεραμικών έχει ως εξής. Αρχικά, γινόταν εκσκαφή του εδάφους, το οποίο στη συνέχεια τοποθετούταν σε λεκάνες βραστόυ νερού, όπου έλιωνε το χώμα, το ανακάτευαν και γινόταν διαχωρισμός των πετρών από την παιπάλη (πούδρα). Κατόπιν γινόταν συλλογή της παιπάλης, η οποία τοποθετούνταν σε καλούπια σε μορφή πυλού και με τη βοήθεια πρέσας έπαιρνε διάφορα σχήματα. Εν συνεχεία ψηνόταν στον ήλιο ή σε καμίνια. Τα καμίνια χρησιμοποιούσαν ως καυστική ύλη την βλάστηση της περιοχής.

Σημειώνεται επίσης ότι με την πάροδο του χρόνου η τοποθεσία της εγκατάστασης έπρεπε να αλλάζει λόγω της έλλειψης βλάστησης από την παραγωγή. Τέλος, παρατηρείται πως σε όλα τα κεραμοποιεία, εκτός του εδάφους, σημαντικό ρόλο έπαιζε και η τοποθεσία τους, καθώς όλα τους βρίσκονται σε περιοχές με πυκνή βλάστηση, όπου η καύση της βοηθούσε στα καμίνια. Στην Εικόνα 5.2 απεικονίζονται κάποια τούβλα που βρέθηκαν στην περιοχή των Κυθήρων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα γνωστά κεραμοποιεία της περιοχής.

Εικόνα 5.2 Τούβλα Κυθήρων

5.2 Κεραμοποιείο της οικογένειας Ζουρίδη στην Αγία Πελαγία

Ένα από τα γνωστά κεραμοποιεία των Κυθήρων είναι αυτό της οικογένειας Ζουρίδη στην Αγία Πελαγία. Λόγω της πυκνής βλάστησης, δεν ήταν εφικτή η πρόσβαση σε αυτό. Στην Εικόνα 5.3 φαίνονται ίχνη του κτιρίου, όπως σημειώθηκε από τη φωτογραφική αποτύπωση.

Εικόνα 5.3 Η πυκνή βλάστηση γύρω από το κεραμοποιείο της οικογένειας Ζουρίδη στην Αγία Πελαγία και ίχνη του κτιρίου

5.3 Κεραμοποιείο της οικογένειας Μεγαλοκονόμου στην Αγία Πελαγία

Το πυρηνελαιουργείο του Μεγαλοκονόμου στην Αγία Πελαγία που παρουσιάστηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο (Εικόνα 5.4), λειτουργούσε και ως κεραμοποιείο, καθώς εκτός από πυρηνέλαιο παρήγαγε και κεραμίδια. Η Εικόνα 5.5 απεικονίζει τους εργαζομένους εκείνη την εποχή εν ώρα εργασίας, ενώ η Εικόνα 5.6 (φωτογραφία από το προσωπικό αρχείο του κ. Κοσμά Μεγαλοκονόμου) δείχνει τούβλα παραγωγής της οικογένειας Μεγαλοκονόμου, όπου αναγράφονται επάνω τα αρχικά της οικογένειας (ΜΙΜ).

Εικόνα 5.4 Πυρηνελαιουργείο – Κεραμοποιείο του Μεγαλοκονόμου στην Αγία Πελαγία

Εικόνα 5.5 Εν ώρα εργασίας

Εικόνα 5.6 Τούβλα παραγωγής οικογένειας Μεγαλοκονόμου, όπου αναγράφονται επάνω τα αρχικά της οικογένειας (ΜΙΜ)

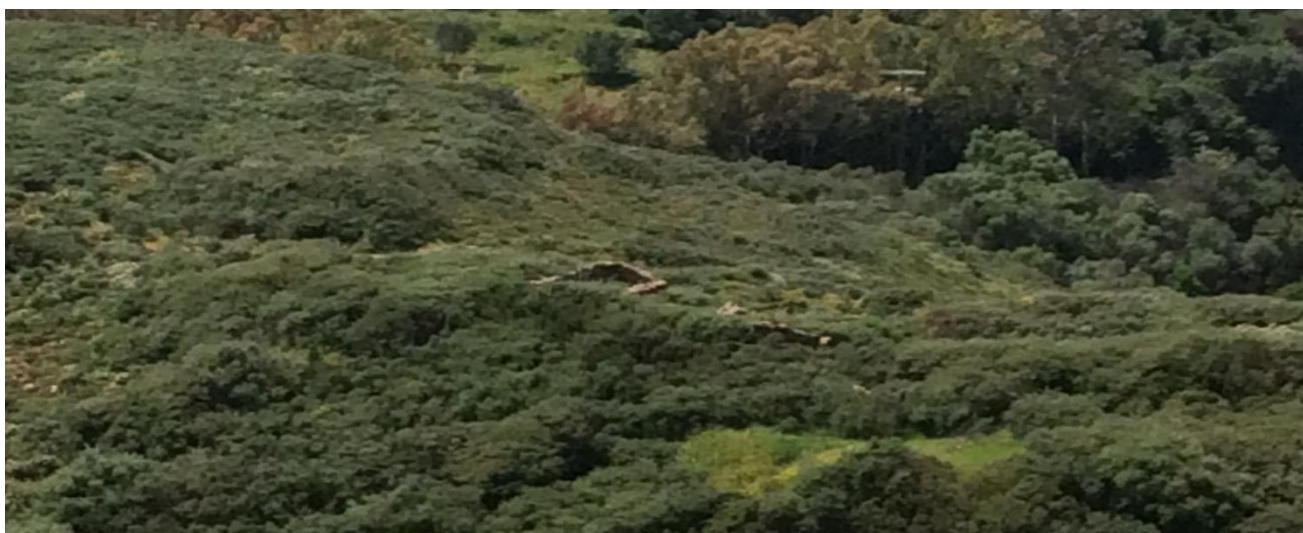
5.4 Κεραμοποιεία της οικογένειας Ζαντιώτη στην Αγία Πελαγία

Η οικογένεια Ζαντιώτη είχε τρία κεραμοποιεία στην Αγία Πελαγία. Το πρώτο κεραμοποιείο της οικογένειας βρισκόταν στην παραλία της Αγίας Πελαγίας στη θέση του κτιρίου όπου φαίνεται στην Εικόνα 5.7.

Εικόνα 5.7 Στη θέση του κτιρίου υπήρχε κεραμοποιείο της οικογένειας Ζαντιώτη στην παραλία της Αγίας Πελαγίας

Επίσης, στην Αγία Πελαγία στον δρόμο προς Καραβά υπήρχε το δεύτερο κεραμοποιείο της οικογένειας. Λόγω της πυκνής βλάστησης, δεν ήταν δυνατή η πρόσβαση στο σημείο όπου βρίσκεται το κτίριο του κεραμοποιείου. Στην Εικόνα 5.8 διακρίνονται οι τοίχοι του εν λόγω κτιρίου, όπως σημειώθηκε από τη φωτογραφική αποτύπωση.

Εικόνα 5.8 Η πυκνή βλάστηση γύρω από το κεραμοποιείο της οικογένειας Ζαντιώτη στην Αγία Πελαγία στον δρόμο προς Καραβά. Διακρίνονται οι τοίχοι του κτιρίου

Στο τρίτο κεραμοποιείο της οικογένειας Ζαντιώτη (Εικόνα 5.9) μπορούμε να διακρίνουμε το μέγεθος που είχαν τότε τα κτίρια, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο ήταν κτισμένα. Τέλος στην Εικόνα 5.10 απεικονίζονται τούβλα παραγωγής της οικογένειας Ζαντιώτη, όπως σώζονται σήμερα, όπου αναγράφονται επάνω τα αρχικά της οικογένειας (ΖΠΚ).

Εικόνα 5.9 Κεραμοποιείο της οικογένειας Ζαντιώτη

Εικόνα 5.10 Τούβλα παραγωγής οικογένειας Ζαντιώτη όπου αναγράφονται επάνω τα αρχικά της οικογένειας (ΖΠΚ)

5.5 Τούβλα Κυθήρων

Στην υποενότητα αυτή παρουσιάζονται διάφορα τούβλα που βρέθηκαν και αποτυπώθηκαν φωτογραφικά στην περιοχή των Κυθήρων όπως σώζονται σήμερα (Εικόνα 5.11, Εικόνα 5.12 και Εικόνα 5.13).

Εικόνα 5.11 Τούβλα Κυθήρων όπως σώζονται σήμερα

Εικόνα 5.12 Τούβλα Κυθήρων όπως σώζονται σήμερα (συνέχεια)

Εικόνα 5.13 Τούβλα Κυθήρων όπως σώζονται σήμερα (συνέχεια)

6 Κεφάλαιο. ΑΣΒΕΣΤΟΠΟΙΕΙΑ

6.1 Τρόπος λειτουργίας – επεξεργασίας

Η επιλογή των υπαίθριων εγκαταστάσεων ενός ασβεστοποιείου γινόταν βάση του εδάφους που ήταν πλούσιο σε ασβεστόλιθο, βασικό συστατικό του οποίου είναι ο ασβεστίτης. Στην Εικόνα 6.1 απεικονίζεται ένας λοστός εξόρυξης πετρωμάτων. Όσον αφορά στην εγκατάσταση που στεγαζόταν ένα ασβεστοποιείο ήταν μια κυκλική εκσκαφή διαμέτρου 4,50 μέτρων όπου περιμετρικά υπήρχε πέτρινο τοίχιο 0,40 μέτρων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα γνωστά ασβεστοποιεία της περιοχής. Χαρακτηριστική είναι η αντοχή αυτών των κατασκευών στο χρόνο, καθώς αποτελούνταν από απλούς λίθους (πέτρες) στερεά συνδεδεμένων με λάσπη.

Εικόνα 6.1 Λοστός εξόρυξης πετρωμάτων

6.2 Ασβεστοποιείο στην περιοχή της Αγίας Πατρικίας

Στην περιοχή της Αγίας Πατρικίας και συγκεκριμένα κοντά στο λιμανάκι βρίσκεται ένα παλαιό ασβεστοποιείο. Όπως είναι χαρακτηριστικό για τα ασβεστοποιεία, πρόκειται για μία κυκλική πέτρινη κατασκευή, αίθρια (δηλαδή χωρίς οροφή) όπου εσωτερικά εκτελούνταν οι εργασίες ασβεστοποιίας. Στην Εικόνα 6.2 απεικονίζονται δύο διαφορετικές όψεις του εν λόγω ασβεστοποιείου. Συγκεκριμένα στην πρώτη φωτογραφία φαίνεται η πίσω όψη του καθώς και η γεωγραφική θέση του σε σχέση με το λιμάνι της περιοχής, ενώ στη δεύτερη έχουμε μία πανοραμική όψη όπου φαίνεται ελαφρώς και το εσωτερικό του, καθώς δεν υπάρχει οροφή,

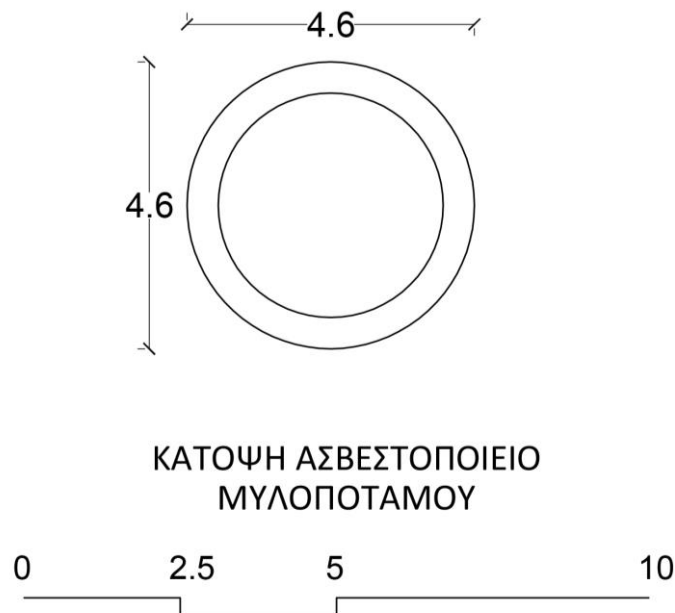
Εικόνα 6.2 Ασβεστοποιείο δίπλα στο λιμάνι της Αγίας Πατρικίας

6.3 Ασβεστοποιείο στην περιοχή του Μυλοποτάμου

Ένα άλλο γνωστό ασβεστοποιείο των Κυθήρων είναι αυτό στην περιοχή του Μυλοποτάμου (Εικόνα 6.3). Πρόκειται επίσης για μία κυκλική κατασκευή, διαμέτρου 4,50 μέτρων με πάχος τοίχου 0,50, όπως αποτυπώθηκε στην αυτοψία που διεξήχθει, η κάτοψη του οποίου απεικονίζεται στην Εικόνα 6.4. Επιπλέον, στην Εικόνα 6.5 παρουσιάζεται από κοντά το εσωτερικό της εκσκαφής του συγκεκριμένου ασβεστοποιείου. Τέλος στην Εικόνα 6.6 φαίνονται οι όψεις του ασβεστοποιείου (μπροστά και πίσω), όπου αντιλαμβάνεται κανείς τον αποθηκευτικό του χώρο. Παρατηρείται επίσης η διαφορά στο ύψος του τοίχου στις δύο όψεις, λόγω της κλίσης που υπάρχει στο έδαφος.

Εικόνα 6.3 Ασβεστοποιείο στην περιοχή του Μυλοποτάμου

Εικόνα 6.4 Κάτοψη ασβεστοποιείου Μυλοποτάμου

Εικόνα 6.5 Εσωτερικό εκσκαφής ασβεστοποιείου Μυλοποτάμου

Εικόνα 6.6 Αποθηκευτικός χώρος ασβεστοποιείου στην περιοχή του Μυλοπόταμου

7 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

<http://www.neo.gr/website/ergasiamathiti/110.htm>

http://www.livopedia.gr/index.php/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1_%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1_%CE%92%CE%B9%CE%BF%CE%BC%CE%B7%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%8D%CE%B8%CE%B7%CF%81%CE%B1>

[http://jupiter.chem.uoa.gr/~thanost/konstas/Arxim_\(1978\)24.pdf](http://jupiter.chem.uoa.gr/~thanost/konstas/Arxim_(1978)24.pdf)

<http://www.elies-ladikalamatiano.gr/olive/the-mill/diakhorismostoukhumou.html>

<http://www.oliveoilpetrina.com/%CF%85%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CE%B9%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%B1/>

<http://www.visitkythera.gr/gr/siteseeing/nature/geology.html>

<http://www.visitkythera.gr/gr/multimedia/images/galleries/gravures.html>

Η ΕΛΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΛΙΟΤΡΙΒΙΑ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ - ΜΑΝΩΛΗΣ Ι. ΔΑΠΟΝΤΕΣ 9789609305242

